

W numerze:

- 👉 Waloryzacja emerytur i rent na rok 2004
- 👉 Raport nt. łamania praw związkowych w Polsce w 2003 roku
- 👉 Dialog społeczny
- 👉 Notes związkowca nr 11

Gdańsk, luty 2004 r.

DZIAŁ INFORMACJI

KK NSZZ

Solidarność

Spis treści

Z OBRAD PREZYDIUM KK	3
POSIEDZENIE Z DN. 3.02.2004 R.	3
POSIEDZENIE Z DN. 17.02.2004 R.	6
POSIEDZENIE DN. 24.02.2004 R.....	10
DZIAŁ DS. POLITYKI SPOŁECZNEJ	14
WALORYZACJA EMERYTUR I RENT NA ROK 2004.....	14
INFORMACJA NT. ZMIANY USTAWY O NEGOCJACYJNYM SYSTEMIE KSZTAŁTOWANIA PRZYROSTU PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ U PRZEDSIĘBIORCÓW	16
WSKAŹNIKI GUS.....	17
BIURO PEŁNOMOCNIKA DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	18
DZIAŁ DS. WALKI Z BEZROBOCIEM	23
NACZELNA RADA ZATRUDNIENIA	23
DZIAŁ SZKOLEŃ	25
NEGOCJACJE I UZP	25
ZARZĄDZANIE PROJEKTAMI	25
SZKOLENIA KRAJOWE.....	25
DZIAŁ DS. OCHRONY ŚRODOWISKA PRACY I EKOLOGII	26
WSPÓLNA STRATEGIA ROZSZERZONEJ EUROPY, W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA PRACY I OCHRONY ZDROWIA.....	26
"MAŁY JUBILEUSZ" - PIERWSZA ROCZNICA POWSTANIA KLUBU SIP W REGIONIE PILSKIM	26
INFORMACJE RÓŻNE	28
RAPORT NT. ŁAMANIA PRAW ZWIĄZKOWYCH W POLSCE W 2003 ROKU.....	28
DIALOG SPOŁECZNY.....	36
KOMUNIKAT NT. REMONTU BUDYNKU UL. JASNA 7 W WARSZAWIE.....	39
Z PRAC KRAJOWEJ KOMISJI REWIZYJNEJ	39

Numer zamknięto 04.03.2004 r.

Z OBRAD PREZYDIUM KK

POSIEDZENIE Z DN. 3.02.2004 R.

Decyzja Prezydium KK nr 23/04

ws. opinii o projekcie ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji wieloletnich o dużym znaczeniu dla gospodarki

Ustawa o finansowym wspieraniu inwestycji wieloletnich o dużym znaczeniu dla gospodarki i zmianie ustawy o finansach publicznych z dnia 19.01.2004 r. jest oczekiwana przez przedsiębiorców i potrzebna społecznie, jednak jej projekt zawiera błędy, które należy usunąć.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” zgłasza następujące uwagi do ww. projektu ustawy:

- uzasadnione jest aby przedsiębiorca utrzymał miejsce pracy przez co najmniej 5 lat licząc od dnia jego utworzenia, a nie od dnia udzielenia pomocy jak to jest w projekcie,
- w art. 8 ust. 2 pkt b) rażąco wysoko obliczono koszt jednego miejsca pracy,
- utworzenie kolejnej agencji rządowej (Polskiej Agencji Promocji Gospodarki) nie ma merytorycznego uzasadnienia, a spowoduje wzrost kosztów obsługi projektu,
- zapis art. 8 ust. 2 w brzmieniu nadanym przez projekt ustawy z dnia 28.01.2004 r., wyklucza udzielanie wsparcia finansowego w sektorze górnictwa węgla, hutnictwa żelaza i stali, włókien syntetycznych oraz żeglugi morskiej, zatem jest nie do przyjęcia.

Przedłożony projekt był tworzony przy uwzględnieniu wyższej dotacji celowej, a jego realizacja ma się odbywać w warunkach niższej dotacji, co ograniczy możliwość realizacji do najwyżej dwóch projektów przez co nie będzie właściwego efektu zatrudnienia.

Dodatkowy niepokój budzi czy powyższa dotacja nie będzie dzielona także na realizację ustawy z dnia 2.03.02 r. o finansowym wspieraniu inwestycji.

Decyzja Prezydium KK nr 24/04

ws. wystąpienia do rządu RP z żądaniem wywiązania się z ustawowego obowiązku określenia listy powiatów uznanych za zagrożone wysokim strukturalnym bezrobociem (...)

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” wnosi do Rady Ministrów o wywiązanie się z ustawowego obowiązku określenia listy (zgodnie z ustawą o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu z 14 grudnia 1994 r.) powiatów i gmin zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym oraz strukturalną recesją i degradacją społeczną.

Rynek pracy wciąż charakteryzuje się brakiem miejsc pracy, niskimi płacami, niewypłacalnością pracodawców, dużą falą zwolnień, ograniczeniami w uzyskaniu zasiłków i brakiem zabezpieczeń socjalnych po utracie prawa do zasiłku, co przyczynia się do zwiększenia obszarów biedy.

Sytuację pogorszą dalsze zwolnienia pracowników w ramach planowanych restrukturyzacji sektorów i branż, a także zwolnienia bieżące. Z tymi zagrożeniami nie poradzą sobie jednostki samorządów terytorialnych bez kontynuacji dotychczasowej pomocy państwa.

Proponowane przez rząd nowe rozwiązania zakładające odejście od dotychczasowego rządowego wsparcia ekonomicznego powiatów z wysokimi wskaźnikami bezrobocia są sprzeczne z wyborczymi deklaracjami koalicji rządzącej, oczekiwaniami społecznymi i nie do przyjęcia przez NSZZ „Solidarność”.

Decyzja Prezydium KK nr 25/04

ws. dotacji finansowej

(do użytku służbowego)

Decyzja Prezydium KK nr 26/04

ws. zakupu sprzętu nagrywająco-nagłośnieniowego

(do użytku służbowego)

Decyzja Prezydium KK nr 27/04

ws. upoważnienia do podpisania kontraktu na przygotowanie raportu w sprawie harmonizacji prawa dla EKZZ

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” upoważnia Katarzynę Soboń, koordynatora ds. integracji europejskiej, do podpisania kontraktu z EKZZ na przygotowanie raportu „Stan wdrożenia europejskiego modelu społecznego w perspektywie poszerzenia”.

Decyzja Prezydium KK nr 28/04

ws. upoważnienia do podpisania kontraktu na organizację seminarium EKZZ

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” upoważnia Katarzynę Soboń, koordynatora ds. integracji europejskiej, do podpisania i realizacji kontraktu na organizację 26 marca 2004 krajowego seminarium w ramach projektu EKZZ 2003-13 „Usługi ogólnego dostępu a poszerzenie Unii Europejskiej”.

Decyzja Prezydium KK nr 29/04

ws. członka Komitetu Doradczego ds. Zabezpieczenia Społecznego Pracowników Migrujących przy UE

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” zgłasza kandydaturę Ewy Kędzior na członka Komitetu Doradczego ds. Zabezpieczenia Społecznego Pracowników Migrujących przy Unii Europejskiej.

Decyzja Prezydium KK nr 30/04

ws. projektu zmiany rozporządzenia w sprawie ustanowienia Pełnomocnika rządu ds. programu dla Odry 2006

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje projekt zmiany rozporządzenia w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw Programu dla Odry 2006.

W marcu 2002 Rada Ministrów ustanowiła Pełnomocnikiem Programu dla Odry 2006 Wojewodę Dolnośląskiego. Przekazanie pełnomocnictw w trakcie realizacji programu z województwa dolnośląskiego do Ministerstwa Środowiska opóźni działania i skieruje główny ich nurt na ważny, ale wąski wycinek programu, jakim jest ochrona środowiska

Po powodzi w 1997 r. na Dolnym Śląsku został opracowany program zabezpieczenia dorzecza Odry, który w sposób spójny łączy działania gospodarcze, ochrony środowiska i promocji zatrudnienia. Przez dwa lata działalności pełnomocnika zostały przygotowane do realizacji wielkie inwestycje m.in. budowa zbiorników Racibórz i Kamieniec Ząbkowicki oraz ochrona przed powodzią Opola i Wrocławia. Gotowe są i przedstawione instytucjom finansowym studia wykonalności przyszłych inwestycji. Trwają też negocjacje dotyczące finansowania programu z Unią Europejską.

Dla ośmiu województw nadodrzańskich realizacja programu Odra 2006 ma znaczenie kluczowe, także dlatego, że może zapewnić kilkadziesiąt tysięcy miejsc pracy. Wszelkie opóźnienia, a także próby manipulacji dotyczące priorytetów programu budzą nasz stanowczy sprzeciw.

Komunikat

W dniu 03 lutego 2004 r. odbyło się w Gdańsku posiedzenie prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, podczas którego podjęto decyzję o wystąpieniu do rządu RP z żądaniem wywiązania się z ustawowego obowiązku określenia listy (zgodnie z ustawą o *zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu* z 14 grudnia 1994 r.) powiatów i gmin zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym oraz strukturalną recesją i degradacją społeczną. Rynek pracy wciąż charakteryzuje się brakiem miejsc pracy, niskimi płacami, niewypłacalnością pracodawców, dużą falą zwolnień, ograniczeniami w uzyskaniu zasiłków i brakiem zabezpieczeń socjalnych po utracie prawa do zasiłku, co przyczynia się do zwiększenia obszarów biedy. Sytuację pogorszą dalsze zwolnienia pracowników w ramach planowanych restrukturyzacji sektorów i branż, a także zwolnienia bieżące. Z tymi zagrożeniami nie poradzą sobie jednostki samorządów terytorialnych bez kontynuacji dotychczasowej pomocy państwa. Proponowane przez rząd nowe rozwiązania zakładające odejście od dotychczasowego rządowego wsparcia ekonomicznego powiatów z wysokimi wskaźnikami bezrobocia są sprzeczne z wyborczymi deklaracjami koalicji rządzącej, oczekiwaniami społecznymi i nie do przyjęcia przez NSZZ „Solidarność”.

Opiniując projekt ustawy o *finansowym wspieraniu inwestycji wieloletnich o dużym znaczeniu dla gospodarki i zmianie ustawy o finansach publicznych* z dnia 19.01.2004 r. prezydium KK wniosło uwagi szczegółowe, w tym m. in. zwrócono uwagę, iż zapis art. 8 ust. 2 w brzmieniu nadanym przez projekt ustawy z dnia 28.01.2004 r. wyklucza udzielanie wsparcia finansowego w sektorze górnictwa węgla, hutnictwa żelaza i stali, włókien syntetycznych oraz żegluga morskiej, zatem jest nie do przyjęcia.

Negatywnie zaopiniowano również projekt zmiany rozporządzenia w *sprawie ustanowienia Pełnomocnika rządu ds. Programu dla Odry 2006*. W marcu 2002 Rada Ministrów ustanowiła Pełnomocnikiem Programu wojewodę dolnośląskiego. Przekazanie pełnomocnictw w trakcie realizacji programu z województwa dolnośląskiego do Ministerstwa Środowiska opóźni działania i skieruje główny ich nurt na ważny, ale wąski wycinek programu, jakim jest ochrona środowiska. Dla ośmiu województw nadodrzańskich realizacja programu Odra 2006 ma znaczenie kluczowe, także dlatego, że może zapewnić kilkadziesiąt tysięcy miejsc pracy. Wszelkie opóźnienia, a także próby manipulacji dotyczące priorytetów programu budzą stanowczy sprzeciw.

W trakcie posiedzenia omówiono kwestie wynikające z bieżących kontaktów zagranicznych związku. Postanowiono m. in. zgłosić kandydaturę Ewy Kędzior na członka Komitetu Doradczego ds. Zabezpieczenia Społecznego Pracowników Migrujących przy Unii Europejskiej.

Prezydium KK zapoznało się także z informacją Jacka Smagowicza o pracy Naczelnej Rady Zatrudnienia, która na ostatnim spotkaniu nie zajęła stanowiska w sprawie Programu na rzecz zatrudnienia osób powyżej 50. roku życia; podjęła się natomiast pracy nad wytycznymi polityki zatrudnienia obowiązującymi w krajach Unii Europejskiej i paktem społecznym na rzecz młodego pokolenia.

- *Dariusz Wasielewski - rzecznik prasowy KK*

POSIEDZENIE Z DN. 17.02.2004 R.

Decyzja Prezydium KK nr 31/04

ws. opinii dot. projektu rozporządzenia RM ws. szczegółowych zasad prowadzenia rejestru członków funduszu emerytalnego, szczegółowego zakresu informacji, które powinny być zawarte w rejestrze, oraz zasad sporządzania i przechowywania kopii danych zawartych w rejestrze na wypadek jego utraty

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” przypomina, że już w trakcie prac legislacyjnych nad ustawą z 27 sierpnia 2003 r., nowelizującą ustawę o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych zwracało uwagę, że pobieranie opłaty za zmianę funduszu z własnych środków członka otwartego funduszu emerytalnego nie sprzyja konkurencji między funduszami emerytalnymi. Zmiana w ustawie, której dotyczy rozporządzenie, jest niekorzystna zarówno dla efektywności całego systemu, jak i dla poszczególnych jego uczestników.

Decyzja Prezydium KK nr 32/04

ws. opinii o projekcie rozporządzenia RM ws. pokrywania niedoboru w otwartych funduszach emerytalnych

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje projekt rozporządzenia Rady Ministrów ws. pokrywania niedoboru w otwartych funduszach emerytalnych.

Projekt ten zmieniając kolejność źródeł zaspakajania niedoboru, przerzuca finansową odpowiedzialność za wadliwe decyzje inwestycyjne powszechnych towarzystw emerytalnych w efekcie których one powstają, na członków otwartych funduszy emerytalnych. Jest to niekorzystne dla członków ofe.

Decyzja Prezydium KK nr 33/04

ws. opinii o projekcie rozporządzenia MGPIPS o sposobie postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” wnosi o uwzględnienie następujących uwag do projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej o sposobie postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne:

- 1) § 4 ust.1 – nie widzimy podstaw do obciążenia osoby uprawnionej obowiązkiem dołączenia do wniosku uwierzytelnionej kopii dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby uprawnionej, skoro z art. 23 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. Nr 228, poz. 2255) wynika, że osoba uprawniona winna wpisać dane obejmujące numery PESEL i NIP, zaś w razie gdy nie nadano jednego lub obu numerów również serii numeru dowodu osobistego lub paszportu, a nie kopii dowodu tożsamości,
- 2) § 4 ust. 1 pkt 5 – wnioskujemy o zmianę wyrazów „przyjętego przez sąd” na wyrazy „złożonego do sądu” oraz dodanie po wyrazach „o przysposobienie dziecka” wyrazów „potwierdzonego przez biuro podawcze sądu”, gdyż zgodnie z przepisami kodeksu postę-

powania cywilnego sąd nie stwierdza na kopii pozwu, że został on przyjęty do rozpoznania,

- 3) § 15 – należałoby przewidzieć dłuższy niż 7 dni termin do poprawienia lub uzupełnienia wadliwego wniosku, a także możliwość przywrócenia terminu do powyższego uzupełnienia,
- 4) § 17 ust. 1 – podobnie jak w § 15 należałoby przewidzieć możliwość przywrócenia terminu do dostarczenia niezbędnych dokumentów. Niekiedy nie wszystkie niezbędne dokumenty potwierdzające zasadność wniosku o ustalenie uprawnień do świadczenia rodzinnego są w danym momencie w posiadaniu uprawnionego i musi on je uzyskać w stosownych urzędach, co może potrwać. Niedostarczenie zaś takich dokumentów w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od otrzymania wezwania o ich uzupełnienie, powoduje zgodnie z § 17 ust. 1 wstrzymanie realizacji świadczeń – jak należy rozumieć, także i w sytuacji, kiedy uchybienie wymaganemu terminowi zaistniało z przyczyn niezależnych od uprawnionego.

Decyzja Prezydium KK nr 34/04

ws. opinii o projekcie rozporządzenia MGPIPS w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania kontroli działalności towarzystw emerytalnych (...)

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” nie wnosi uwag do projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania kontroli działalności towarzystw emerytalnych funduszy emerytalnych, depozytariuszy oraz osób trzecich, którym fundusze lub towarzystwo powierzyło wykonywanie niektórych czynności.

Decyzja Prezydium KK nr 35/04

ws. opinii o projekcie rozp. MGPIPS ws. szczegółowych zasad przeprowadzania przez ZUS losowania otwartych funduszy emerytalnych dla ubezpieczonych, którzy nie dopełnili obowiązku zawarcia umów z funduszami

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” nie akceptuje projektu rozporządzenia MGPIPS ws. szczegółowych zasad przeprowadzania przez ZUS losowania otwartych funduszy emerytalnych dla ubezpieczonych, którzy nie dopełnili obowiązku zawarcia umów z funduszami ponieważ oparty jest na negatywnie zaopiniowanej przez Prezydium KK nowelizacji ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych i niektórych innych ustaw.

Zmiana ustawowa, wydłużająca okres, co który następuje losowanie funduszy, jest niewątpliwie niekorzystna dla ubezpieczonych, ich składki nie są inwestowane przez dłuższy okres niż pod rządami poprzedniej ustawy. NSZZ „Solidarność” proponował automatyczne kierowanie osób, które nie dopełniły obowiązku zawarcia umowy z funduszem emerytalnym., do funduszu o najwyższej stopie zwrotu – nasze uwagi nie zostały uwzględnione.

Decyzja Prezydium KK nr 36/04

ws. opinii o projekcie rozporządzenia MGPIPS w sprawie zwrotu na dochody budżetu państwa środków zgromadzonych na rachunkach członków otwartych funduszy emerytalnych

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” proponuje w projekcie rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej ws. zwrotu na dochody budżetu państwa środków zgromadzonych na rachunkach członków otwartych funduszy emerytalnych dokonanie następujących poprawek:

- w par. 2 ust. 2 termin „30 dni” zastąpić terminem „5 dni”;
- w par. 3 ust. 2 termin „30 dni” zastąpić terminem „5 dni”;
- w par. 3 ust. 3 termin „14 dni” zastąpić terminem „5 dni”;
- w par. 5 ust. 2 termin „14 dni” zastąpić terminem „5 dni”.

Naszym zdaniem elektroniczny przekaz informacji umożliwia skrócenie tych terminów, co istotnie przyspieszy wypłatę naliczonych świadczeń.

Decyzja Prezydium KK nr 37/04

ws. opinii o projekcie rozporządzenia MGPIPS w sprawie szczegółowych zasad szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych zasad szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, ze względu na znaczne ograniczenia zakresu oraz czasu trwania szkoleń pracowników w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Może to skutkować zwiększoną wypadkowością oraz zapadalnością na choroby zawodowe wśród pracowników.

Uzasadnienie projektu rozporządzenia, oparte na zapewnieniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu, wyrażonym w piśmie z dnia 21 marca 2002 r., że absolwenci szkół ponadpodstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych, w roku 2005 i latach następnych, będą posiadać podstawową wiedzę z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii, należy uznać za mało wiarygodne.

Decyzja Prezydium KK nr 38/04

ws. opinii specjalnych projekcie rozporządzenia MGPIPS w sprawie programów specjalnych przeciwdziałania bezrobociu

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje projekt rozporządzenia MGPIPS ws. programów specjalnych przeciwdziałania bezrobociu (z dnia

23 stycznia 2004), ponieważ:

- obniża poziom finansowania Funduszu Pracy z budżetu państwa przy założeniu współfinansowania przez Europejski Fundusz Społeczny. Ograniczy to ilość środków w pierwszej połowie bieżącego roku (zostanie zrealizowana niewielka ilość projektów) i przyczyni się do jeszcze większej bierności powiatowych urzędów pracy;
- zawęży krąg osób objętych programem poprzez wyłączenie z grupy bezrobotnych m.in. pracowników w okresie wypowiedzenia stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy;
- likwiduje refundację szkolenia zawodowego w miejscu pracy dla bezrobotnych skierowanych do pracy;
- obniża refundację kosztów szkoleń z pełnej wysokości do 50%;
- skraca do 100 km odległość uprawniającą do refundacji kosztów dojazdów do pracy osób objętych programem;
- nie przewiduje udzielania pracodawcom pożyczek na tworzenie dodatkowych miejsc pracy, a także na refundację części kosztów poniesionych na prowadzenie działalności gospodarczej lub rolniczej;

- zdejmuje z dysponenta środków obowiązek rejestrowania wszystkich programów specjalnych, analizy ich realizacji i efektywności (zwłaszcza stopy ponownego zatrudnienia).

Prezydium KK uważa, że Fundusz Pracy powinien otrzymać większą dotację budżetową przeznaczoną na wspomaganie programów specjalnych, szczególnie że są one skierowane do młodzieży i osób bezrobotnych długotrwale, w których to grupach ryzyko bezrobocia jest najwyższe, a szanse na zatrudnienie niewielkie.

Prezydium KK wnosi także o przywrócenie publikacji corocznych analiz programów specjalnych, co ułatwi ocenę efektywności tej formy pomocy dla osób bezrobotnych.

Decyzja Prezydium KKnr 39/04

ws. zarządzania aktywami finansowymi KK NSZZ „Solidarność”

(do użytku służbowego)

Komunikat

W dniu 17 lutego 2004 r. odbyło się w Gdańsku posiedzenie prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, podczas którego negatywnie oceniono projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej ws. programów specjalnych przeciwdziałania bezrobociu zwracając uwagę, iż obniża on poziom finansowania Funduszu Pracy z budżetu państwa przy założeniu współfinansowania przez Europejski Fundusz Społeczny, co ograniczy ilość środków w pierwszej połowie bieżącego roku (zostanie zrealizowana niewielka ilość projektów) i przyczyni się do jeszcze większej bierności powiatowych urzędów pracy. Jednocześnie zawęży on krąg osób objętych programem poprzez wyłączenie z grupy bezrobotnych m.in. pracowników w okresie wypowiedzenia stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Prezydium KK uważa, że Fundusz Pracy winien otrzymać większą dotację budżetową przeznaczoną na wspomaganie programów specjalnych, szczególnie że są one skierowane do młodzieży i osób bezrobotnych długotrwale, w których to grupach ryzyka bezrobocia jest najwyższe, a szanse na zatrudnienie niewielkie.

Negatywnie zaopiniowano również projekty rozporządzeń Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej: *1/ ws. szczegółowych zasad przeprowadzania przez ZUS losowania otwartych funduszy emerytalnych dla ubezpieczonych, którzy nie dopełnili obowiązku zawarcia umów funduszami; 2/ ws. szczegółowych zasad szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz Rady Ministrów ws. pokrywania niedoboru w otwartych funduszach emerytalnych.*

Prezydium KK zgłosiło uwagi szczegółowe do projektów rozporządzeń Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej: *1/ ws. zwrotu na dochody budżetu państwa środków zgromadzonych na rachunkach członków otwartych funduszy emerytalnych; 2/ o sposobie postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne oraz Rady Ministrów ws. szczegółowych zasad prowadzenia rejestru członków funduszu emerytalnego, szczegółowego zakresu informacji, które powinny być zawarte w rejestrze oraz zasad sporządzania i przechowywania kopii danych zawartych w rejestrze na wypadek jego utraty.*

Nie wniesiono uwag do projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej ws. *sposobu i trybu przeprowadzania kontroli działalności towarzystw emerytalnych.*

W trakcie posiedzenia omawiano także problem braku reakcji rządu na ponawiane wciąż zapytanie przedstawicieli „Solidarność” w Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i Naczelnej Radzie Zatrudnienia o całościowy wysiłek państwa polskiego w celu utrzymania eksportu węgla na poziomie lat ubiegłych.

- *Dariusz Wasielewski - rzecznik prasowy KK*

POSIEDZENIE DN. 24.02.2004 R.

Decyzja Prezydium KK nr 40/04

ws. opinii o projekcie ustawy o zaangażowaniu pracowników w spółce europejskiej

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” opiniuje pozytywnie projekt ustawy o zaangażowaniu pracowników w spółce europejskiej, pod warunkiem uwzględnienia zgłoszonych uwag.

W szczególności należy zapewnić zgodność ustawy z Dyrektywą Rady UE nr 2001/86/WE. Aby to osiągnąć, konieczna jest zmiana zapisu art. 24 ust. 1 pkt 2a) jako niezgodnego z celem dyrektywy i brzmieniem zawartych w niej postanowień. Z obecnego kształtu tego zapisu wynika, że wykorzystanie standardów reprezentacji pracowniczej w spółce europejskiej zależy ma od uznaniowej decyzji spółek uczestniczących. Zgodnie natomiast z art. 7 ust. 1 b) dyrektywy decyzja organów spółek uczestniczących o stosowaniu standardowych zasad reprezentacji pracowników jest warunkiem dalszej procedury rejestracji spółki europejskiej. Intencją ustawodawcy wspólnotowego, wyrażoną w szczególności w ust. 6, 8 i 11 preambuły dyrektywy, było zagwarantowanie pracownikom procedur informowania i konsultacji na poziomie ponadnarodowym. Uzależnienie powołania systemu reprezentacji pracowniczej w spółce europejskiej od swobodnej decyzji pracodawców pozostaje w sprzeczności z tym celem.

Jednocześnie Prezydium KK NSZZ „Solidarność” zgłasza następujące dodatkowe uwagi do przedstawionego projektu:

- 1) Proponujemy zmienić tytuł na: o uprawnieniach załogi w spółkach europejskich, ponieważ ten zwrot lepiej oddaje treść ustawy i nawiązuje do tradycji stosunków pracy w Polsce;
- 2) Art. 2 pkt 3 – proponujemy zmianę: „1) spółce zależnej – należy przez to rozumieć spółkę, na którą spółka europejska wywiera dominujący wpływ. Art. 4 ustawy z dnia 5 kwietnia 2002 r. o europejskich radach zakładowych (Dz. U. Nr 62, poz. 556) dotyczący przedsiębiorcy sprawującego kontrolę nad innym przedsiębiorcą stosuje się odpowiednio”;
- 3) Art. 2, pkt 4 i 5 – zachodzi niespójność systemowa, gdyż pojęcie zakładu pracy w prawie pracy występuje w ujęciu przedmiotowym tzn. jako zespół składników majątkowych pracodawcy, podczas gdy w projekcie ustawy pojęcie to jest zapisane w ujęciu podmiotowym.
- 4) Art. 4 ust. 2 – konieczne jest szczegółowe określenie trybu, w jakim należy poinformować pracowników w przypadku braku ich przedstawicielstwa. Należy uzupełnić ten ustęp o frazę: „w sposób zwyczajowo przyjęty u danego pracodawcy”;
- 5) Art. 6 ust. 5 i 7 – w miejsce zwrotu „samodzielny byt prawny” należy wpisać: „osobowość prawną”;
- 6) Art. 10 ust. 1 – frazę następującą po słowach „...kierując się zasadą...” należy zastąpić zwrotem: „...aby z każdej spółki uczestniczącej był wyznaczony lub wybrany co najmniej jeden członek specjalnego zespołu negocjacyjnego. Jeśli liczba miejsc w specjalnym zespole negocjacyjnym jest mniejsza od liczby spółek uczestniczących, o uzyskaniu miejsca w zespole decyduje liczba pracowników zatrudnionych w poszczególnych spółkach, poczynając od liczby największej”. Istniejący zwrot umożliwia dowolność w procedurze przydziału miejsc w specjalnym zespole negocjacyjnym, co nie powinno mieć miejsca;
- 7) Art. 19 – zwrot „w duchu współpracy” powinien być zastąpiony bardziej jurydycznym określeniem: „w dobrej wierze”;

- 8) Art. 23 ust. 1 pkt 3 - sformułowanie: „konsultowanie organu przedstawicielskiego” powinno być przeredagowane przez wzgląd na poprawność językową.
- 9) Art. 24 ust. 2 pkt 1 – zwrot „spółki przekształconej” należy zastąpić zwrotem „spółki przed przekształceniem”, co umożliwi jednoznaczną interpretację, że chodzi o spółkę przed przekształceniem w spółkę europejską;
- 10) Art. 27 ust. 3 pkt 7 – w miejsce zwrotu „zwolnień grupowych” należy wpisać „grupowego zwolnienia”, zgodnie z terminologią przyjętą w ustawie z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotycających pracowników.

Decyzja Prezydium KK nr 41/04

ws. opinii o projekcie rozporządzenia RM w sprawie trybu przekazywania środków finansowych na wypłaty świadczeń rodzinnych podmiotom realizującym świadczenia rodzinne (...)

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” nie wnosi uwag do projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie trybu przekazywania środków finansowych na wypłaty świadczeń rodzinnych podmiotom realizującym świadczenia rodzinne oraz sposobu sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych o zadaniach zrealizowanych ze środków budżetu państwa.

Decyzja Prezydium KK nr 42/04

ws. opinii o projekcie rozporządzenia MGPIPS zmieniającego rozporządzenie w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze konserwacji urządzeń technicznych

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” nie wnosi uwag do projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej zmieniającego rozporządzenie w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze konserwacji urządzeń technicznych

Decyzja Prezydium KK nr 43/04

ws. opinii o projektach rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie: szczegółowych warunków udzielania pomocy na promocję odnawialnych źródeł energii, szczegółowych warunków udzielania pomocy na inwestycje służące ochronie wód przed zanieczyszczeniem, szczegółowych warunków udzielania pomocy na inwestycje służące redukcji emisji ze źródeł spalania paliw, szczegółowych warunków udzielania pomocy na inwestycje w zakresie gospodarki odpadami, szczegółowych warunków udzielania pomocy na inwestycje służące dostosowaniu do wymogów najlepszych dostępnych technik

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” zwraca uwagę, że przedstawione projekty rozporządzeń Rady Ministrów dotyczących szczegółowych warunków udzielania pomocy na inwestycje i promocje służące ochronie środowiska nie uwzględniają analizy strategicznego oddziaływania środowiskowego, która zgodnie ze standardami UE jest jednym z kluczowych elementów w procedurach udzielania wsparcia inwestycyjnego.

Tym samym nieuprawnione są stwierdzenia o zgodności merytorycznej przedstawionych projektów z prawem UE, zawarte w ocenie skutków regulacji.

W projektach rozporządzeń nie uwzględniono również wspierania celów dotyczących zarządzania środowiskiem. Dotyczy to w szczególności nakładów na wdrażanie i utrzymanie

systemów jakości i zarządzania środowiskiem oraz na niezbędne szkolenia w tym zakresie. Inwestycje w tym obszarze są elementem polityki ekologicznej państwa i tym samym powinny korzystać z możliwości dofinansowania.

Jednocześnie Prezydium KK NSZZ „Solidarność” zgłasza uwagi szczegółowe do projektów rozporządzeń ws.:

- 1) szczegółowych warunków udzielania pomocy na promocję odnawialnych źródeł energii w § 2 ust. 1 oraz w uzasadnieniu pominięto wykorzystanie metanu powstającego w wysypiskach stałych odpadów komunalnych i innych bogatych w materię organiczną, przy pomocy instalacji do odmetanowania.

Uzasadnienie: wysypiska odpadów komunalnych, szczególnie ponadlokalne są źródłem znaczących ilości metanu, który może być wykorzystany do celów energetycznych, a emitowany do powietrza atmosferycznego może stać się czynnikiem zagrażającym organizmom. Monitoring stężenia metanu w powietrzu wskazuje na stale rosnący poziom stężenia tego związku w przyziemnej warstwie powietrza troposferycznego.

- 2) szczegółowych warunków udzielania pomocy na inwestycje służące ochronie wód przed zanieczyszczeniem w § 2 ust. 2 punkt 3 oraz w uzasadnieniu celowe jest wprowadzenie uzupełnienia dotyczącego „osiągnięcia wymaganych standardów jakości i minimalizacji odprowadzanych ścieków lub wprowadzenia systemu recyklingu wód ściekowych po odpowiednim ich oczyszczeniu”.
- 3) szczegółowych warunków udzielania pomocy na inwestycje służące redukcji emisji ze źródeł spalania paliw

Rodzaje inwestycji w § 2 ust. 2 są sformułowane ogólnikowo, co umożliwia różne ich interpretacje wykonawcze. Inwestycje dotyczące zagospodarowania i recyklingu odpadów stałych powstających przy spalaniu paliw należy powiązać z inwestycjami wchodzącymi w zakres gospodarki odpadami stałymi.

- 4) szczegółowych warunków udzielania pomocy na inwestycje w zakresie gospodarki odpadami

Sformułowania rodzajów inwestycji w § 2 ust. 2 są ogólnikowe, co umożliwia ich różne interpretacje wykonawcze. Punkt 3 w ustępie 2 należałoby sformułować następująco: „budowa, rozbudowa lub modernizacja instalacji o charakterze ponadlokalnym, zintegrowanych systemów selektywnej zbiórki, transportu, składowania i przetwarzania odpadów, szczególnie komunalnych do odzysku cennych surowców, energii i kompostu, z organizacją ich zbytu włącznie”.

Na szczególną uwagę zasługuje kompostowanie i wytwarzanie atestowanych kompostów, które w najbliższej przyszłości pomogą złagodzić narastający w świecie kryzys niedoborów próchnicy w glebach.

- 5) szczegółowych warunków udzielania pomocy na inwestycje służące dostosowaniu do wymogów najlepszych dostępnych technik

Zabrakło tu rodzaju inwestycji: zmiany technologii służące zmniejszeniu strat ciepła, wody, energii, surowców, ze szczególnym uwzględnieniem linii przesyłowych.

Ogólnie wiadomo, że straty te są w Polsce znaczące, co obciąża budżety domowe, a jednocześnie przyczyniają się one do rozrzutnego i niecelowego zużycia ciepła, wody, energii i surowców.

Decyzja Prezydium KK nr 44/04

ws. kandydatów NSZZ „Solidarność” do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” desygnuje następujących kandydatów na członków i ich zastępców do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego:

1. Andrzej Adamczyk – członek; Andrzej Matla – zastępca
2. Marian Krzaklewski – członek; Robert Szewczyk – zastępca
3. Katarzyna Soboń – członek; Ewa Kędzior – zastępca.

Decyzja Prezydium KK nr 45/04

ws. przedstawicieli NSZZ „Solidarność” w Zespole Opiniodawczo-Doradczym „Okragły Stół Dialogu Społecznego na rzecz Integracji Europejskiej”

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” desygnuje następujących przedstawicieli do Zespołu Opiniodawczo-Doradczego „Okragły Stół Dialogu Społecznego na rzecz Integracji Europejskiej”:

1. Sławomir Adamczyk
2. Adam Ditmer
3. Zbigniew Kruszyński
4. Andrzej Matla
5. Katarzyna Soboń.

Komunikat

W dniu 24 lutego 2004 r. odbyło się w Gdańsku posiedzenie prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, podczas którego omawiano projekt nowego Statutu związku, przygotowywany pod dyskusję na najbliższy Krajowy Zjazd Delegatów, mający się odbyć 28-29 maja br. w Spale.

Prezydium KK zgłosiło uwagi szczegółowe do projektów: /1/ ustawy Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej: *o zaangażowaniu pracowników w spółce europejskiej* oraz rozporządzeń Rady Ministrów w sprawach: /2/ *szczegółowych warunków udzielania pomocy na promocję odnawialnych źródeł energii*; /3/ *szczegółowych warunków udzielania pomocy na inwestycje służące ochronie wód przed zanieczyszczeniem*; /4/ *szczegółowych warunków udzielania pomocy na inwestycje służące redukcji emisji ze źródeł spalania paliw*; /5/ *szczegółowych warunków udzielania pomocy na inwestycje w zakresie gospodarki odpadami*; /6/ *szczegółowych warunków udzielania pomocy na inwestycje służące dostosowaniu do wymogów najlepszych dostępnych technik*.

Nie wniesiono uwag do projektów rozporządzeń: /1/ Rady Ministrów *ws. trybu przekazywania środków finansowych na wypłaty świadczeń rodzinnym podmiotom realizującym świadczenia rodzinne* (.) oraz /2/ Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej *zmieniającego rozporządzenie w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze konserwacji urządzeń technicznych*.

W trakcie posiedzenia uzgodniono, iż przedstawicielami NSZZ „Solidarność” w Zespole opiniodawczo-doradczym pn. "Okragły Stół Dialogu Społecznego na rzecz Integracji Europejskiej" będą: Sławomir Adamczyk, Adam Dimer, Zbigniew Kruszyński, Andrzej Matla i Katarzyna Soboń.

Do reprezentacji Związku w Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym zgłoszono: Andrzeja Adamczyka, Mariana Krzaklewskiego i Katarzynę Soboń oraz Andrzeja Matkę, Roberta Szewczyka i Ewę Kędzior - (odpowiednio) jako zastępców.

- *Dariusz Wasielewski - rzecznik prasowy KK*

DZIAŁ DS. POLITYKI SPOŁECZNEJ

WALORYZACJA EMERYTUR I RENT NA ROK 2004

Protokół ze wspólnego posiedzenia Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych oraz Zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych w dniu 13 lutego 2004 r.

Wspólne posiedzenie Zespołów ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych oraz ds. ubezpieczeń społecznych odbyło się w budynku Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej przy ul. Nowogrodzkiej z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, strony związkowej i przedstawicieli pracodawców.

Przyjęto następujący porządek obrad:

1. Wskaźnik waloryzacji emerytur i rent na rok 2004.
2. Sprawy różne.

Do porządku obrad nie zgłoszono uwag.

Na początku posiedzenia, **D. Długosz** (MGPIPS) przedstawił stanowisko rządu dotyczące wysokości wskaźnika waloryzacji emerytur i rent na rok 2004, który zdaniem rządu powinien wynosić 1,8%.

Następnie **K. Gozdek** (MGPIPS) przekazał informacje na temat regulacji ustawowych odnośnie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent na rok 2004. Zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wskaźnik waloryzacji wynosi nie mniej niż średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym powiększony o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. I tak:

- średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów w roku 2003 wyniósł 1,0%;
- realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w roku 2003, wyliczony na podstawie wskaźnika przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (4,9% w roku 2003), wyniósł 4,1%.

W związku z powyższym, wyliczony na podstawie danych GUS wskaźnik waloryzacji emerytur i rent na rok 2004 wyniósł 1,8%.

S. Kubowicz (NSZZ „S”) przypomniał, iż na poprzednim wspólnym posiedzeniu Zespołów dnia 29 stycznia 2004 r. dyskutowano nad wskaźnikiem waloryzacji nie mając kompletnych danych z GUS. Podczas posiedzenia zgłoszono wniosek o przedstawienie Komisji Trójstronnej propozycji zmiany wskaźnika waloryzacji tak, aby był on powiększony o więcej niż 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w 2003 roku i wynosił w sumie nie mniej niż 2%.

W nawiązaniu do tej wypowiedzi, **A. Simbierowicz** (OPZZ) zaznaczył, iż od 1 stycznia br. obniżono realne dochody emerytów o 0,25% (będą one corocznie obniżane do 2007 roku), zaś ustalany wskaźnik ma charakter jednorazowy.

W toku dyskusji, **J. Mordasewicz** (PKPP) stwierdził, że wskaźnik waloryzacji

emerytur i rent w Polsce w porównaniu z innymi krajami europejskimi jest bardzo wysoki. Ma to związek z faktem, iż w ciągu ostatnich trzech lat przyrost wielkości emerytury był szybszy niż wynagrodzeń.

B. Grzybowski (OPZZ) natomiast stwierdził, iż wzrost, o którym mówił J. Mordasewicz, był głównie wynikiem corocznego podnoszenia wysokości kwot bazowych, a nie waloryzacji.

Z. Kruszyński (NSZZ „S”) podtrzymał stanowisko związku dotyczące 2-procentowego wskaźnika waloryzacji, ponieważ należy w nim uwzględniać dodatkowe opodatkowanie składką zdrowotną. Ponadto dodał, iż najniższe świadczenia rentowe są i tak na poziomie minimum egzystencji, więc nie należy ich jeszcze obniżać.

S. Kubowicz (NSZZ „S”) zapytał przedstawicieli strony rządowej, w jaki sposób rozwiązane będą kwestie związane z rozliczeniami emerytur i rent przyznanymi byłym funkcjonariuszom PZPR i służb specjalnych PRL.

Następnie, **M. Manicki** (OPZZ) przedstawił stanowisko swojego związku w sprawie wysokości wskaźnika emerytur i rent na rok 2004. Jego zdaniem, wskaźnik ten powinien być zgodny z propozycją strony rządowej i wynosić 1,8%. Stwierdził, iż ustawa budżetowa przewiduje wskaźnik w wysokości 1,3%. Oznacza to, że wobec wyższej propozycji rządowej już powstają dodatkowe koszty rządu 500 mln zł. Dlatego jeśli wskaźnik przekraczałby poziom 1,8%, roszczenia z tego tytułu byłyby jeszcze większe.

K. Gozdek (MGPiPS) dodał, że spadek relacji wzrostu świadczeń do wzrostu płac jest konsekwencją regulacji ustawowych. W odpowiedzi na pytanie S. Kubowicza stwierdził, iż do tego typu rozliczeń używane będą takie same wskaźniki, jak przy mechanizmie waloryzacji emerytur i rent. W kwestii opodatkowania składek na fundusz zdrowia, K. Gozdek powiedział, że w 2004 roku nie przewiduje się strat.

Z. Kruszyński (NSZZ „S”) dodał, iż wskaźnik waloryzacji odnosi się nie tylko do emerytów, ale i do rencistów. Ponadto rozkład wysokości świadczeń wskazuje na

to, iż większa ilość świadczeń nie przekracza 800 zł. Jeśli więc najniższa renta netto jest na poziomie minimum egzystencji, stanowi to sygnał, że nie powinno się robić już więcej oszczędności w tych grupach.

Następnie, **M. Manicki** (OPZZ), nawiązując do linii orzeczniczej Trybunału Konstytucyjnego, stwierdził, że istotą waloryzacji jest utrzymanie siły nabywczej świadczenia. Z tego względu operacje kwotowe mogą odbywać się na tym, co jest ponad inflację, czyli na 20-procentach realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia. Ponadto mechanizm waloryzacji zawarty w ustawie w kontekście intencji ustawodawczych powoduje, iż wskaźnik waloryzacji jest bardzo wysoki, ponieważ wskaźnik realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w roku 2003 nie oddaje rzeczywistego wzrostu płac, a na jego wysokość wpłynęło m.in. zmniejszenie zatrudnienia w gospodarce narodowej w grupie niskopłatnych pracowników.

W nawiązaniu do tych wypowiedzi, **D. Długosz** (MGPiPS) zaznaczył, że istnieją różne kategorie inwalidztwa rencistów: biologiczne i prawne. Podział ten ma wpływ na wysokość świadczeń. Ponadto dodał, że sieć bezpieczeństwa socjalnego istnieje od wielu lat. Co więcej, w ustawie o waloryzacji emerytur i rent przewidziano możliwość wprowadzenia korekty waloryzacyjnej na przełomie czerwca i lipca. Dlatego oceny całego systemu będzie można dokonać nie wcześniej, niż za rok.

Podsumowując, **J. Klimek** (ZRP) stwierdził, że:

1. Strona rządowa zaproponowała, aby wskaźnik waloryzacji emerytur i rent na rok 2004 wyniósł 1,8%.
2. Partnerzy społeczni ustalili co następuje:
 - NSZZ „S” i FZZ proponują wskaźnik w wysokości 2%;
 - OPZZ, PKPP, KPP, BCC oraz ZRP popierają propozycję rządową – 1,8%.

J. Klimek zobowiązał się do przekazania takiej informacji Prezydium Komisji Trójstronnej.

Akceptowali:

- Jan Klimek – Przewodniczący Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych
- Stefan Kubowicz – Przewodniczący Zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych

Rząd przyjął wskaźnik rewaloryzacji rent i emerytur w roku 2004 na poziomie 1,8%.

- Zbigniew Kruszyński

INFORMACJA NT. ZMIANY USTAWY O NEGOCJACYJNYM SYSTEMIE KSZTAŁTOWANIA PRZYROSTU PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ U PRZEDSIĘBIORCÓW

Ponad rok trwające starania o zmianę ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców zakończyły się powodzeniem. Niekorzystna zmiana została uchylona przez parlament 29 stycznia 2004 roku. Aktualny tekst Art. 4 ustawy oraz termin zawierania porozumienia płacowego w 2004 roku ogłoszono w Dzienniku Ustaw Nr 26 z 23 lutego 2004 roku (poz.226).

Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. zmieniająca ustawę o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu prze- ciętnych wynagrodzeń u przedsiębior- ców oraz o zmianie niektórych ustaw

Art.1. W ustawie z dnia 16 grudnia 1994r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U .z 1995 r. Nr 1 poz.2 i Nr 43 poz.221 z 1997r, Nr 121.poz.770, z 1998r. Nr 162, poz. 1112, z 2001. Nr 5 poz.45 i nr 100, poz. 1080 oraz z 2003, Nr 6, poz. 63) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 ust.1-3 otrzymują brzmienie:

„1. U przedsiębiorcy przyrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w danym roku ustalają, w drodze porozumienia, strony uprawnione do zawarcia zakładowego układu zbiorowego pracy. Porozumienie to powinno uwzględniać sytuację i możliwości finansowe przedsiębiorcy oraz wskaźniki ustalone zgonie z art.3 ust.3 lub 5, a także z art.4a

2. Porozumienie, a którym mowa w ust.1, powinno być zawarte w terminie do końca lutego każdego roku.

3. U przedsiębiorców, u których porozumienie, o którym mowa w ust.1, nie zostało zawarte, przyrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ustala w terminie do dnia 10 marca każdego roku, pracodawca, w drodze zarządzenia.”;

2) uchyla się art. 4 b.

Art. 2. 1. W 2004r. porozumienie, o którym mowa w art.4 ust.1-3 ustawy wymienionej w art.1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, powinno być zawarte w terminie do 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. U przedsiębiorców, u których porozumienia, o którym mowa w ust.1, nie zostało zawarte, przyrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ustala, w terminie do 10 dni po upływie terminu, o którym mowa w ust.1. pracodawca, w drodze zarządzenia.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

- *Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej*
Aleksander Kwaśniewski

Przypominamy kalendarium działań:

22 listopada 2002 r. – mimo protestów związków zawodowych Sejm uchwalił projekt nowelizacji, która miała zacząć obowiązywać od 1 stycznia 2004 r. zmiany dotyczyły:

- przesunięcia terminu negocjacji płacowych w przedsiębiorstwach z lutego na lipiec (miesiąc po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego),
- nie uwzględniania zmian średnich płac wynikających z restrukturyzacji przedsiębiorstw,
- konstrukcja wprowadzonych zapisów przeniosła praktycznie odpowiedzialność za sytuację finansową przedsiębiorstwa z kadry kierowniczej na pracowników (tylko pracownicy byłiby z mocy ustawy karani za brak zysku w przedsiębiorstwie).

grudzień 2003 r. – „Solidarność” przedstawia w zespole budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych wnioski o zlikwidowanie ustawy bądź jej nowelizację.

(Za nowelizacją ustawy opowiedziały się w dniu 7 lipca 2003 r. Zespoły Komisji Krajowej:

- ds. Polityki Społecznej
- ds. Polityki Przemysłowej

Członkowie Zespołu optowali za przywróceniem starego zapisu pozwalającego na negocjacje na poziomie zakładu w

miesiącu lutym i nie uzależniającego możliwości podjęcia negocjacji od wypracowania zysku przez przedsiębiorstwo).

18 grudzień 2003 r. - Decyzja Prezydium KK Nr 234/03 pozytywnie opiniująca projekt zmian w ustawie o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych płac u przedsiębiorców. (Projekt zmian został uzgodniony przez partnerów społecznych w TKds.SG)

23 grudzień 2003 r. – poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców wpłynął do Sejmu.

23 styczeń 2003 r. - pierwsze czytanie w Komisji Polityki Społecznej i Rodziny.

29 styczeń 2004 r. - drugie i trzecie czytanie na posiedzeniu Sejmu i uchwalenie nowelizacji ustawy.

30 styczeń 2004 r. - przekazano do Senatu. Senat nie wniósł poprawek.

18 luty 2004 r. - Prezydent podpisał ustawę.

23 luty 2004 r. - ogłoszenie nowelizacji ustawy w Dzienniku Ustaw Nr 26 poz.226.

- opracował Zbigniew Kruszyński

WSKAŹNIKI GUS

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w styczniu 2004 r. ^a

Wyszczególnienie	I 2004	
	I 2003=100	XII 2003=100
O G Ó Ł E M	101,7	100,4
w tym:		
Żywność, napoje bezalkoholowe i alkoholowe oraz wyroby tytoniowe	102,2	100,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	100,5
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,4	100,1
Odzież i obuwie	96,4	99,2
Mieszkanie	102,6	100,3
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	103,0	100,4
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,5	100,1
Transport	103,6	101,9

**Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw
w styczniu 2004 r.**

Wyszczególnienie	I 2004		
	w liczbach bezwzględnych	XII 2003 = 100	I 2003 = 100
Sektor przedsiębiorstw			
Zatrudnienie w tys .	4669,2	100,0	98,6
Przeciętne wynagrodzenie ogółem (brutto) w zł	2325,72	87,4	103,5
w tym bez wypłat z zysku	2324,77	87,4	103,6

Mieszkania oddane do użytku ^{a)} w styczniu 2004 r.

Formy budownictwa	2003		2004		
	I-XII		I		
	liczba mieszkań	I-XII 2002=100	liczba mieszkań	XII 2003=100	I 2003=100
Ogółem	163578	167,6	10114	48,2	105,3
Spółdzielcze	11906	77,3	718	55,9	68,8
Indywidualne	117294	223,7	6848	46,5	117,6
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	25440	115,8	1882	47,6	92,6
Pozostałe ^{b)}	8938	114,8	666	64,0	94,5

a. Dane meldunkowe - mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

b. Zakładowe, komunalne, społeczne czynszowe.

Źródło: Polska Statystyka Publiczna

BIURO PEŁNOMOCNIKA DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Spotkanie w Biurze Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

W dniu 13 lutego br. w Biurze Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych w Warszawie odbyło się spotkanie Sekcji Krajowej Osób Niewidomych z dyrektorem Biura, Panem Adamem Gwiazdowiczem. W spotkaniu brał udział Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych Komisji Krajowej. Podczas spotkania poruszono dwa główne zagadnienia nurtujące członków sekcji.

- pierwszym z nich było przygotowanie systemu wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych do wymogów rozporządzenia Komisji WE 2204/2002 w

sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa w zakresie zatrudniania. Przedstawiciele Sekcji zostali poinformowani, iż Biuro Pełnomocnika Rządu w ramach wymogu notyfikacji przesłało do Brukseli projekt programu pomocowego dotyczącego polskiego systemu wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych. W najbliższym czasie Sekcja wystosuje do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych pismo z zapytaniem czy i jaki program „kryzysowy” został opracowany na wy-

padek uznania polskiego systemu wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych za niezgodny z unijną zasadą równej konkurencji.

- drugim zagadnieniem poruszonym podczas spotkania był problem z jakim spotykają się pracodawcy z zakładów pracy chronionej chcący uzyskać refundację zwiększonych kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych, u których stwierdzono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, epilepsję lub osób niewidomych uregulowaną art. 32 ust 1 pkt. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Akt wykonawczy do tego artykułu jest bardzo nieprecyzyjny w zakresie wyliczania zwiększonych kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych. W związku z tym należy liczyć się z możliwością odrzucenia wniosków pracodawców przez UOKiK ze względu na różną metodę wyliczeń stosowaną przez pracodawców. Sekcja została poinformowana, iż fakt braku jednolitej i oficjalnej metody

wyliczania zwiększonych kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych nie jest Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych obcy. Poinformowano również Sekcję, iż Biuro zwracało się do organizacji pracodawców z propozycją współdziałania w opracowaniu metody jednakże nie spotkało się z zainteresowaniem z ich strony. Z przedstawionej sytuacji można było odnieść wrażenie że właściwie nikt oprócz Sekcji, nie jest zainteresowany uregulowaniem wspomnianej kwestii. W związku z tym Sekcja wystosuje do Biura Pełnomocnika Rządu pismo z wnioskiem o podjęcie działań w celu uregulowania zasad wyliczania zwiększonych kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

- oprócz tematów głównych, będących podstawowym celem spotkania, poruszono również sprawę barier architektonicznych z którymi borykają się osoby niewidome oraz przedstawiono system czytników środków komunikacji miejskiej, obecnie wprowadzany pilotażowo w Poznaniu.

Spotkanie Rady Sekcji Krajowej Osób Niepełnosprawnych

W dniu 13 lutego br. w Biurze Działu Polityki Społecznej KK NSZZ „Solidarność” w Warszawie odbyło się spotkanie Rady Sekcji Krajowej Osób Niepełnosprawnych. W spotkaniu brał udział Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych Komisji Krajowej. Podczas spotkania omówiono przebieg wizyty członków Rady sekcji w Państwowym Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz problemy na jakie natrafiły zakłady pracy chronionych podczas przesyłania drogą elektroniczną danych niezbędnych do otrzymania dofinansowania za zatrudnione osoby niepełnosprawne. Stanowisko PFRON w niniejszej sprawie w dalszej części opracowania.

Podczas spotkania poruszano również kwestię ostatnich zmian w kodeksie pracy dotyczących poboru składek człon-

kowskich i utrudnień, jakie zmiany te przyniosą komisjom zakładowym w zakładach pracy chronionych, gdzie dochody pracowników są na tyle niskie, iż pracodawcy mogą być zwolnieni z przesyłania składek członkowskich na konto komisji zakładowej.

Podczas spotkania przedstawiciel Związku w Krajowej Radzie Konsultacyjnej do spraw Osób Niepełnosprawnych, Pan Stanisław Klamżyński, przekazał otrzymany przez członków KRKON dokument opracowany przez Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych „Założenia do zmian systemu wspierania rehabilitacji zawodowej, promocji i zatrudnienia osób niepełnosprawnych”. Wybrane elementy „Założeń...” zostaną przedstawione w dalszej części opracowania. (pkt. 4)

Komunikat pfron w sprawie trudności związanych z dostępem do systemu obsługi dofinansowań w dniu 14 lutego 2004 r.

PFRON informuje, że na skutek przejściowych problemów technicznych związanych z dostępem do Systemu Obsługi Dofinansowań wynikających z przeciążenia jednego z serwerów internetowych, nie wszyscy pracodawcy ubiegający się o dofinansowanie mogli do 11 lutego 2004 r. skutecznie złożyć dokumenty w formie elektronicznej w drodze teletransmisji danych, uprawniające do uzyskania dofinansowania za styczeń 2004 r.

W związku z powyższym Fundusz wyjaśnia, że wszyscy pracodawcy, którzy próbowali złożyć dokumenty do Systemu Obsługi Dofinansowań do 14 lutego 2004 r. zostali przez system informatyczny Funduszu zarejestrowani i zidentyfikowani. Ponieważ ww. pracodawcy zachowali określony w ustawie termin do złożenia doku-

mentów, dlatego też Fundusz umożliwi przedmiotowej grupie pracodawców dokończenie procesu składania dokumentów po 14 lutego 2004 r. na podstawie posiadanego rejestru obejmującego wszystkich pracodawców, którzy nie mogli skutecznie przesłać dokumentów związanych z dofinansowaniami. Oznacza to, iż każdy pracodawca, który nie mógł przesłać kompletu dokumentów w formie elektronicznej na skutek wskazanych powyżej problemów technicznych, będzie miał możliwość skutecznego złożenia dokumentów z zachowaniem prawa do uzyskania dofinansowania za styczeń 2004 r.

Ponadto Fundusz informuje, że nie stwierdzono innych zakłóceń w prawidłowości funkcjonowania Systemu Obsługi Dofinansowań poza jego przeciążeniem.

Wybrane elementy „Założeń do zmian systemu wspierania rehabilitacji zawodowej, promocji i zatrudniania osób niepełnosprawnych.”

Proponowane kierunki działań:

- powiązanie pomocy publicznej z liczbą zatrudnionych osób niepełnosprawnych z liczbą zatrudnianych osób niepełnosprawnych, rodzajem i stopniem niepełnosprawności a także udokumentowanymi zwiększonymi kosztami ich zatrudnienia,
- przekazanie do samorządu powiatowego oraz do samorządu województwa wszystkich działań i instrumentów w zakresie promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych ze wskazaniem wojewódzkich i powiatowych służb zatrudniania jako jedynek realizatorów działań w obszarze pracy.
- zrównanie czasu pracy pracowników niepełnosprawnych z pełnosprawnymi oraz wprowadzenie nowych rozwiązań o charakterze zindywidualizowanym, które umożliwiłyby osobie niepełno-

sprawnej na jej wniosek potwierdzony przez lekarza, korzystanie z krótszej normy czasu pracy czy dodatkowy urlop wypoczynkowy na cele rehabilitacyjne bez utraty części wynagrodzenia oraz umożliwienie pracodawcy uzyskanie rekompensaty ww. kosztów.

- odejście od statusu zakładu pracy chronionej i wprowadzenie tzw. zatrudnienia chronionego oznaczającego zatrudnienie osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności w wysokości co najmniej 50% ogółu zatrudnionych oraz wprowadzenie możliwości zatrudniania osób niepełnosprawnych w ramach prowadzenia działalności non profit gdzie dochód ma być w całości przeznaczony w całości na cele statutowe, którymi ma być zatrudnianie i utrzymanie w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, które nie

- mogą podjąć pracy w przedsiębiorstwach.
- odebranie osobowości prawnej Państwowemu Funduszowi Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i podporządkowanie go całkowicie Ministrowi Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, jako jednemu dysponentowi środków Funduszu.
 - - system orzecznictwa:
 - redefinicja stopni niepełnosprawności,
 - wprowadzenie granicy wieku orzekania dzieci i osób dorosłych na 18 rok życia,
 - opracowanie odrębnych kryteriów orzekania do celów wspierania zatrudniania osób niepełnosprawnych,
 - zlikwidowanie równoważności orzeczeń (art. 5 i 62 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych),
 - weryfikację sieci zespołów w oparciu o opracowane wskaźniki uzasadniające decyzję o powołaniu zespołu orzekającego.
 - formy i rodzaj wsparcia osoby niepełnosprawnej mają być uzależnione od
 - poziomów koniecznego wsparcia osoby niepełnosprawnej uzależnionych od stopnia niepełnosprawności, a mianowicie:
 - I poziom wsparcia to konieczność dostosowania stanowiska pracy osoby zainteresowanej do psychofizycznych możliwości osoby zainteresowanej,
 - II poziom wsparcia to spełnienie warunku z poziomu I i ponadto dostosowanie otoczenia zabezpieczającego komunikację w miejscu pracy,
 - III poziom wsparcia to spełnienie warunków z poziomów I i II i ponadto ustalenie osoby udzielającej pomocy osobie zainteresowanej w czasie pracy,
 - IV poziom wsparcia to spełnienie warunków określonych w poziomach I, II, III i ponadto zabezpieczenie opieki medycznej osobie niepełnosprawnej w czasie pracy.
 - system kwotowy: proponuje się obniżyć wysokość mnożnika stanowiącego podstawę wyliczenia wpłat na PFRON z tytułu niezatrudniania 6% osób niepełnosprawnych z 40,65% do 35%.

Odpowiedź na opinię KK w sprawie projektu rozporządzenia dotyczącego kontroli PFRON

Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej
Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw
Osób Niepełnosprawnych
00-362 Warszawa ul. Gałczyńskiego 4
Warszawa, dnia 13.02.2004r
BON.III.024/8/04/JK

Pani Małgorzata Franczyk
Sekretarz
KK NSZZ „SOLIDAROŚĆ”
ul. Wały Piastowskie 24
80-855 Gdańsk

W nawiązaniu do Decyzji Prezydium KK nr 16/04 z dnia 20 stycznia 2004 w sprawie opinii o projekcie rozporządzenia Ministra Gospodarki i Polityki Społecznej w sprawie” zasad i trybu sprawowania kontroli przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Biuro Pełno-

mocnika Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych informuje, iż propozycje dotyczące:

- konieczności uwzględnienia podczas kontroli opinii przedstawicieli związków zawodowych (lub przedstawiciela załogi)
- możliwości złożenia wniosku o przeprowadzenie kontroli przez zakładową organizację związkową (lub przedstawiciela załogi)

nie wydają się uzasadnione. Projekt rozporządzenia określa zasady i tryb sprawowania przez Fundusz kontroli nad wykorzy-

staniem jego środków przeznaczonych na realizację Zadań określonych ustawą z dnia 27 sierpnia 1997r o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U .Nr 123, poz. 776, ze zm.) W związku z tym podmiotem kontrolowanym mogą być jedynie podmioty określone w art. 48 ust. 1. w/w ustawy tj: samorząd wojewódzki i powiatowy oraz

podmioty realizujące zadania zlecone przez Fundusz lub inne zadania wynikające z ustawy - na podstawie zawartych z nimi umów. W związku czym teza, iż stwierdzone przez załogę (w tym np. pracowników starostwa powiatowego) nieprawidłowości w wykorzystaniu środków PFRON” mogą być znaczne szybciej wychwycone”, wydaje się zbyt daleko idąca.

Projekt legitymacji

Zakład Ubezpieczeń Społecznych myśli o wprowadzeniu legitymacji potwierdzających prawo rencistów i emerytów do świadczeń. Wysyłanie im pocztą odcinków renty i emerytury kosztuje rocznie prawie 50 mln zł.

Generalny inspektor ochrony danych osobowych skrytykował pomysł, by ci, którzy otrzymują świadczenia na konto w banku, legitymowali się w przychodniach lekarskich czy w autobusach miejskich wyciągiem bankowym zamiast takiego odcinka. Zdaniem GODO godziłoby to w zasadę ochrony prywatności świadczeniobiorców. Wymuszałoby bowiem na emerytach i rencistach, aby wyciągiem z rachunku udowodniali np. kontrolerom komunikacji miejskiej swoje prawo do ulgowych biletów, a pracownikom przychodni lub szpitala, że mają ubezpieczenie zdrowotne. Byłoby to również naruszeniem tajemnicy bankowej. Wyciągi zawierają bowiem także informacje, które nie są konieczne do potwierdzenia otrzymywania świadczenia (np. saldo i numer rachunku bankowego). Podobnie zresztą legitymowanie się odcinkiem renty lub emerytury oznacza konieczność ujawnienia jego wysokości. Według GODO prawo do świadczenia można by dokumentować w inny sposób, np. legitymacjami wydawanymi przez ZUS emerytom i renci-

stom. Takie rozwiązanie przyjęto np. dla inwalidów wojennych i wojskowych.

Jak powiedziała Pani Anna Warchoł, Rzecznik Prasowy ZUS, ZUS nie wycofuje się z wysyłania odcinków rent i emerytur wszystkim osobom otrzymującym świadczenia, także tym, którym przekazujemy pieniądze na konto w banku, chociaż rocznie kosztuje to ZUS 47 mln zł. ZUS nie może się teraz z tego zrezygnować, bo legitymowanie się przez emerytów i rencistów wyciągiem bankowym nie wchodzi w grę ze względu chociażby na ochronę danych osobowych. Jednakże, ZUS przygotowuje się do wprowadzenia legitymacji dokumentującej prawo do świadczeń. Po drodze trzeba jednak przezwyciężyć pewne trudności, choćby to, jak umieszczać w niej aktualne informacje, które satysfakcjonowałyby inne podmioty, żądające od emeryta lub rencisty potwierdzenia pobierania świadczenia. Dotyczy to np. komunikacji miejskiej, służby zdrowia, instytucji udzielających kredytów itp. Niektóre instytucje upierają się przy dotychczasowych dokumentach, czyli odcinkach renty czy emerytury. Poza tym to, że legitymacja jest dowodem potwierdzającym uprawnienia, trzeba będzie zapisać w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

- Źródło: Rzeczpospolita 25 lutego 2004 r., Ireneusz Walencik

Projekt strony internetowej

Biuro Pełnomocnika KK ds. Osób Niepełnosprawnych planuje opracować związkową stronę poświęconą zagadnieniom niepełnosprawnych pracowników. Dlatego proszę o przesyłanie sugestii, propozycji zagadnień i tematów, które Wa-

szym zdaniem powinny znaleźć się na stronie. Informacje proszę przysyłać na adres: biuropon@solidarnosc.org.pl lub na fax/tel: 058-308-44-08.

- Opracowała Ewa Kędzior

DZIAŁ DS. WALKI Z BEZROBOCIEM

NACZELNA RADA ZATRUDNIENIA

Naczelna Rada Zatrudnienia obradowała 29 stycznia 2004 r. z udziałem wiceministra pracy M.Szczepańskiego.

Rada nie zaopiniowała rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie ws. algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwach bo:

1. nie odbyła grudniowego posiedzenia,
2. Rada Ministrów wydała już odpowiednie rozporządzenie bez opinii NRZ
3. NSZZ „Solidarność” po raz drugi nie otrzymał projektu do zaopiniowania w trybie ustawy o związkach zawodowych (na co zwróciłem uwagę).

Rada również nie opiniowała „Programu na rzecz zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia”.

W debacie zwróciłem uwagę na wnioski zespołu ekspertów MG, PiPS – brak miejsc pracy – brak miejsc pracy dla osób starszych (są niekonkurencyjni) – polityka pracodawców i jednostek samorządów terytorialnych (nie zatrudniają a zwalniają) – bezczynność państwa. Zespół ekspertów pisząc „(...) oby Program 50+ przyniósł efekty powinien być zrealizowany na znacznie szerszą skalę, co z kolei uzależnione jest od dostępnych środków finansowych (...). Ponadto powodzenie tego programu jest silnie warunkowane jakością pracy publicznych służb zatrudnienia”.

W ten sposób zespół ekspertów MG, PiPS potwierdził znacznie wcześniejsze opinie przedstawicieli NSZZ „Solidarność”. Co ciekawe zespół ekspercki wśród 19 punktów mających na celu aktywizowanie starszych pracowników wymienił zadanie państwa stworzenia funduszu ubezpieczeń od ryzyka bezrobocia. (!!)

W konkluzji postawiłem wniosek o nieopiniowanie czegoś, co nie istnieje w formie ustawowej a ignoruje sytuację na rynku pracy (polityka pracodawców, brak służb, brak nakładów urąga wytycznym decyzji Ra-

dy Unii Europejskiej z 22 lipca 2003 r. w pkt, 5, 8, 15 i 18) i nie jest żadnym uzasadnieniem do zmiany obecnej ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałania bezrobociu czy o świadczeniach przedemerytalnych.

Rada przyjęła pozytywnie projekt rozporządzenia MG, PiPS z dnia 19 stycznia 2004 r. ws. programów specjalnych przeciwdziałania bezrobociu, głównie w celu jak najszybszej absorpcji środków pomocy z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zgłosiłem wniosek aby w projekcie rozporządzenia wyraźnie zapisano, kto prowadzi rejestr wszystkich programów specjalnych i kto analizę efektywności programów. Uzyskałem też zapewnienie, że projekt otrzyma do opiniowania NSZZ „Solidarność” w trybie ustawy o związkach zawodowych.

Dalej Rada zobowiązała się do prac nad utworzeniem paktu społecznego na rzecz młodego pokolenia. W tej kwestii, zwracając uwagę na ułomności dialogu społecznego (upolitycznienie, instrumentalizacja, pozorność, rytualizacja), poparłem te inicjatywy pod warunkami:

1. że powstanie zespół roboczy Naczelnej Rady Zatrudnienia,
2. prace będzie koordynował wiceminister pracy,
3. projekt paktu będzie realny pomysłami, środkami i pracą odpowiednich służb,
4. m.in. przywrócona zostanie praktyka uczniowska w zakładach pracy, odpowiedni procent młodych będzie zatrudniony w gospodarce narodowej, wprowadzić odpowiednie ulgi mieszkaniowe i komunikacyjne dla młodych.
5. zgodę na pracę wyrazi Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”.

Następnie Rada zapoznała się z decyzją Rady Unii Europejskiej z 22 lipca 2003 r. ws. wytycznych polityki zatrudnienia Państw Członkowskich (2003/578/UE). Materia jest tak obszerna, że wymaga seminaryjnego i studialnego podejścia nie tylko przez członków Rady ale szerszej reprezentacji

partnerów rynku pracy i przede wszystkim rządu. Wytoczne Unii Europejskiej w powiązaniu z decyzją Rady Ministrów z 23 grudnia 2003 r. ws. „Ram odniesienia polityki zatrudnienia” sprowokowały mnie do zapytania, kiedy w Polsce wprowadzi się ubezpieczenie od ryzyka bezrobocia, bo takie zadanie jest nałożone na rząd w Narodowej Strategii Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich i kiedy Rada Ministrów zweryfikuje listy powiatów uznanych za szczególnie zagrożone wysokim bezrobociem strukturalnym, oraz recesję strukturalną i degradację społeczną, bo takie zadanie jest zapisane w obowiązującej ustawie o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu.

Powtórzyłem też po raz kolejny (od października ub. roku) pytanie o całłościowy wysiłek państwa w celu utrzymania eksportu węgla na poziomie lat ubiegłych oraz złożyłem propozycje do planu pracy NRZ na rok 2004 (załącznik).

Tradycyjnie obrady Naczelnej Rady Zatrudnienia w bieżącym roku będą zwoływane w ostatni czwartek miesiąca.

W sprawach różnych przedstawiłem informację sygnałną przedstawioną przez Zarządy Regionów Warmińsko – Mazurskiego, Pomorza Zachodniego, Podkarpacia, Wielkopolski Płd. Radomia, Środkowo – Wschodniego, Ziemi Sandomierskiej wykazującą, że większość powiatowych urzędów pracy będzie miała trudności – personalne, kadrowe, płacowe, kwalifikacyjne, szkoleniowe, co odbije się zarówno na pośrednictwie pracy jak i na pełnej absorpcji środków pomocowych z Unii Europejskiej, w celu aktywizacji tak bezrobotnych jak i rozwoju lokalnych społeczności.

• *Jacek Smagowicz*
Warszawa, 29 stycznia 2004 r.

Załącznik

Pan Ryszard Łepik
Przewodniczący
Naczelnej Rady Zatrudnienia
ul. Tamka 1
00-349 Warszawa
WZB/7/04

Poniżej przesyłam propozycje planu pracy Naczelnej Rady Zatrudnienia w roku 2004.

1) Uzyskanie pełnej informacji o stosowanych w Polsce systemach osłonowych

dla pracowników zwolnionych z pracy, a następnie pozbawionych oferty pracy alternatywnej, prawa do zasiłku dla bezrobotnych czy prawa do świadczenia przedemerytalnego.

- 2) Uzyskanie informacji o formach pomocy państwa dla powiatów zagrożonych wysokim bezrobociem strukturalnym.
- 3) Uzyskanie informacji o wielkości pomocy państwa dla przedsiębiorców w obszarach:
 - restrukturyzacji,
 - eksport,
 - lokomotywy wzrostu (nowe zakłady)
- 4) Przegląd skutecznych programów tworzących alternatywne miejsca pracy dla pracowników z restrukturyzowanych (aktualnie) branż, zakładów i regionów.
- 5) Co można (i kiedy) przenieść z europejskiego modelu polityk społecznych w obszarach:
 - praca
 - płace
 - zabezpieczenia społeczne
 - układowość
 - dialog partnerów
- 6) Ścieżki dojścia do obowiązkowego ubezpieczenia od ryzyka bezrobocia
- 7) Efektywność państwowych urzędów pracy w zakresie:
 - pośrednictwo pracy
 - aktywizacja lokalnego rynku pracy
 - wsparcie aktywizacji bezrobotnych
- 8) Przyszłość funduszy celowych obsługujących rynek pracy (Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Agencja Rozwoju Przemysłu S.A, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości).

Oczekuję, że po przyjęciu planu pracy Naczelna Rada Zatrudnienia zgłosi wnioski do MG, PiPS o odpowiednie prace studialne i badawcze.

• *z wyrazami szacunku - Jacek Smagowicz*

DZIAŁ SZKOLEŃ

NEGOCJACJE I UZP

Dwa szkolenia dla działaczy związkowych

Na przełomie listopada i grudnia 2003 r. w Centrum Szkoleniowym "Dał" na gdańskim Przymorzu odbyły się dwa szkolenia związkowe.

Pierwsze (24-27 listopada) z zakresu Działu Jedenastego kodeksu pracy - czyli układów zbiorowych pracy.

Drugie (1-3 grudnia) nt. negocjacji - a konkretnie: podstaw negocjacji.

Oba szkolenia prowadził krajowy metodyk Mirosław Serbinowicz.

• MS

ZARZĄDZANIE PROJEKTAMI

Finał tury szkoleniowej

W dniach 16-19 grudnia 2003 r. odbyła się w CS „Dał” trzecia część szkolenia związkowego nt. projektów unijnych i sporządzania wniosków.

Zajęcia – dużo teorii i dużo praktyki – prowadziła Teresa Rażny z Biura Organizacji i Rozwoju KK NSZZ „Solidarność”. Pomocą organizacyjno-techniczną zajmował się metodyk Jan Plata-Przechlewski.

Frekwencja dopisała (ponad 20 osób!); uczestnikami szkolenia byli działacze związkowi – w większości absolwenci obu poprzednich części.

Podsumowanie szkolenia połączone było z podzieleniem się przedsięwziętym opłatkami.

• jpp

SZKOLENIA KRAJOWE

Komputerowa baza danych

W roku 2004 ruszy szkoleniowa baza danych dostępna dla poszczególnych struktur związkowych; tę bazę Zainteresowani (i jednocześnie uprawnieni!) będą mogli bez przeszkód wykorzystywać do swoich celów.

Start najprawdopodobniej w marcu, na kiedy to planowane jest specjalne szkolenie dla osób, które będą z owej bazy korzystać.

Dokładniejsze informacje - wkrótce!

• PP

DZIAŁ DS. OCHRONY ŚRODOWISKA PRACY I EKOLOGII

WSPÓLNA STRATEGIA ROZSZERZONEJ EUROPY, W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA PRACY I OCHRONY ZDROWIA

W dniach 30-31 stycznia 2004 r. w Brukseli, odbyła się konferencja zorganizowana przez Techniczne Biuro ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy przy współpracy z Europejską Konfederacją Wolnych Związków Zawodowych.

Temat konferencji to: „Wspólna strategia rozszerzonej Europy, w zakresie bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia.”

Przedstawicielem NSZZ „Solidarność” na konferencji była Iwona Pawlaczyk, która wygłosiła referat pt. „Ochrona człowieka w środowisku pracy w Polsce w ocenie NSZZ „Solidarność”.

Bliższe informacje na temat konferencji, można znaleźć pod adresem internetowym: www.etuc.org/tutb

"MAŁY JUBILEUSZ" - PIERWSZA ROCZNICA POWSTANIA KLUBU SIP W REGIONIE PILSKIM

1 kwietnia 2003 r. w Pile zainaugurował swoją działalność Klub Społecznego Inspektora Pracy działający przy Zarządzie Regionu Pilskiego NSZZ „Solidarność”, a powstał i działa przy współpracy z pilskim oddziałem Państwowej Inspekcji Pracy. W związku z powyższym chciałabym serdecznie podziękować wszystkim delegatom WZD Regionu Pilskiego za poparcie tejże inicjatywy, Zarządowi Regionu Pilskiego za przyjęcie regulaminu działalności klubu SIP, Pilskiej Inspekcji Pracy za patronat i nadzór merytoryczny naszych szkoleń. Szczególnie chciałabym podziękować Zarządowi Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” za pomoc w realizacji tej inicjatywy - za cenne wskazówki i porady w związku z doświadczeniami wynikającymi z tego, że podobny klub - Wszechnica SIP – działa u nich od ponad 7 lat i cieszy się dużą popularnością. Podziękowania należą się również, a może przede wszystkim mojemu przewodniczącemu z macierzystej komisji zakładowej ze Szpitala Specjalistycznego w Pile - Andrzejowi Smolarskiemu, który zaraził mnie tym pomysłem i na, którego pomoc mogę zawsze liczyć. Dziękuję również

wszystkim uczestnikom naszych szkoleń tj. sip - owcom, członkom komisji zakładowych i członkom związku.

Na pierwszym spotkaniu, na którym pojawiło się blisko 20 uczestników wybrano Zespół ds. BHP, którego zadaniem było opracowanie regulaminu klubu oraz wspólnie z pilskim oddziałem Państwowej Inspekcji Pracy przygotowanie programu i harmonogramu działalności. W skład Zespołu weszli: Jan Bednarek (Philips Lighting Poland S.A), Katarzyna Król (Szpital Specjalistyczny) i Jan Nowak (PKP Cargo). Koordynatorem Klubu wybrano Katarzynę Król.

Postanowiliśmy wzorem innych regionów, stworzyć, ramy dla tej jakże ważnej działalności Społecznej Inspekcji Pracy w zakładzie pracy. Formuła Klubu ma to do siebie, że oprócz uzupełnienia wiedzy w formie szkoleń, uczestnicy wymieniają się własnymi informacjami i doświadczeniami, wzbogacając wzajemnie swą wiedzę nie tylko poprzez wysłuchiwanie wykładów przygotowanych przez inspektorów Państwowej Inspekcji Pracy tudzież innych przedstawicieli

instytucji państwowego nadzoru nad warunkami pracy.

W planach mamy m. in. współorganizowanie konkursów o tematyce leżącej w zainteresowaniach członków Klubu jak również o tytuł na najaktywniejszego społecznego inspektora pracy. Istotną zasadą jest to, że członkami Klubu mogą być tylko związkowcy z NSZZ „Solidarność”, bądź inni nie zrzeszeni ale upoważnieni przez organizację zakładową Solidarności. Przyjęto cykl szkoleń - całoroczny z uwzględnieniem przerwy wakacyjnej. Tematy szkoleń opracowane są na cały rok. W składzie Klubu mamy 23 osoby: w tym 13 sip-owców, 9 członków komisji zakładowych (5 przewodniczących i wiceprzewodniczących, 4 członków związku), 1 sip-owiec nie zrzeszony ale upoważniony przez zakładową organizację związkową NSZZ „S” (powyższe dane ilościowe członków zgodne z dniem 30 stycznia 2003 r.). W miesiącu luty br. zadeklarowało swe uczestnictwo kolejnych prawie aż 30 - tu ! sip-owców.

W programie pierwszego szkolenia, było spotkanie z inspektorem piłskiego oddziału PiP. Panem Jerzym Nowakiem specjalistą z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, który notabene swoją osobą tą inicjatywę szkoleniową nadzoruje. Przybliżył on zasady i warunki skutecznego działania SiP jak również niuanse ustaw o Państwowej Inspekcji Pracy i Społecznej Inspekcji Pracy. Omówiono również struktury nadzoru nad warunkami pracy. W następnych miesiącach omówiono: narażenia na czynniki szkodliwe i uciążliwe, wypadki przy pracy - postępowanie i świadczenia, oraz ocenę ryzyka zawodowego a także unijne standardy pracy. Od maja do grudnia 2003 r. odbyliśmy 6 szkoleń, które obejmowały zagadnienia podstawowe.

Na drugim szkoleniu omówiono pierwszą część zmian w kodeksie pracy, na drugą część zmian w kodeksie zaprosiliśmy uczestników w miesiącu wrześniu 2003 r. W wyniku przeprowadzonych dotychczas szkoleń w dalszej kolejności chcielibyśmy omówić Ustawę o zwolnieniach grupowych, Ustawę o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych, Układy Zbiorowe Pracy, potem standardy europejskie itp. Na koniec cyklu szkoleniowego każdy uczestnik otrzymuje zaświadczenie wystawione przez Państwową Inspekcję Pracy. W regulaminie Klubu, najważniejsze są zapisy o pomocy Komisjom Zakładowym w dziedzinie prawnej ochrony

pracy (m. in. kwestie bezpieczeństwa i ergonomii), w zwiększeniu skuteczności współdziałania Sip z PiP jak również w organizacji wyborów i kierowaniu społeczną inspekcją pracy w poszczególnych zakładach pracy.

W dniu 30.01.2004 r. zakończyliśmy rok szkoleniowy 2003. Spotkanie to miało szczególnie uroczysty charakter. Tematem ostatniego szkolenia był Mobbing, który wieńczył całoroczną pracę Klubu SIP. Wręczono społecznym inspektorom pracy zaświadczenia uczestnictwa a osoby wyróżniające się nienaganną frekwencją i wysokim stopniem pilności nagrodzono szczególnymi gratulacjami. Należą do nich Panowie: Z. Olszewski, P. Kubiś, K. Kołodziej, E. Kijowski, P. Wysocki, T. Herzog, P. Zawadzki, K. Szymański, M. Libront i B. Klecha.

Opracowaliśmy plan szkoleń na rok 2004, tematyka obejmować będzie:

- wypadki przy pracy i choroby zawodowe - postępowanie (ciąg dalszy),
- ubezpieczenia społeczne i zasiłki pracownicze,
- narażenia na czynniki szkodliwe i uciążliwe (ciąg dalszy),
- bezpieczeństwo pracy a choroby zawodowe z punktu widzenia medycznego,
- najistotniejsze zmiany w nowelizacji kodeksu pracy (ciąg dalszy),
- jako temat dodatkowy - udział w warsztatach nt. kodeksu pracy w aspekcie prawa wspólnotowego oraz w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego (15 - 18 czerwiec br.) miejsce szkolenia - Ustroń k/ Bielska Białej (udział odpłatny),
- zmiany w prawie pracy i bezpieczeństwie pracy w związku z dostosowaniem prawa unijnego do przepisów prawa polskiego.

Postanowiliśmy wzorem innych regionów stworzyć ramy działalności SIP w zakładzie pracy, w związku z tym, szkolenia będą odbywały się ustawiczne, zawsze w ostatni piątek każdego miesiąca i trwać będą 3 - 4 godziny.

• *Katarzyna Król Regionalny koordynator ds. BHP - Piła, 6 luty 2004 r.*

Dane teleadresowe:
Katarzyna Król Tel. Kom : 0-505 23 21 22 ;
e-mail:kasia-stobno@wp.pl
Tel/fax :067/212 48 59 Stobno 45, 64 - 905 Stobno gm.
Trzcianka

INFORMACJE RÓŻNE

RAPORT NT. ŁAMANIA PRAW ZWIĄZKOWYCH W POLSCE W 2003 ROKU

Komitet Wolności Związkowej MOP - Sprawy przyjęte do rozpatrzenia w 2003 roku

W roku 2003 do Komitetu Wolności Związkowej MOP zostały skierowane 3 skargi. Wszystkie zostały zaakceptowane pod względem spełnienia wymogów formalnych. W chwili obecnej, przed Komitetem toczą się dwa postępowania (2 skargi – dotycząca SIPMA SA i „Hetman” sp. z o.o. są rozpatrywane łącznie):

- Postępowanie dotyczące skargi w sprawie braku zapewnienia przez rząd RP efektywnej implementacji Konwencji MOP nr 87 dotyczącej prawa do organizowania się, Konwencji nr 98 dotyczącej prawa organizowania się i rokowań zbiorowych oraz Konwencji nr 135 dotyczącej ochrony przedstawicieli pracowników w przedsiębiorstwach i przyznania im ułatwień. Skarga dotyczy zastraszania i nękania pracowników przedsiębiorstwa SIPMA Inc. w Lublinie w latach 1998-2003 oraz w przedsiębiorstwie Hetman Ltd. w Elblągu w latach 2002-2003.

W przedsiębiorstwie SIPMA SA, w wyniku podjętych przez pracodawcę działań, liczba pracowników i członków związków zawodowych na dzień 12 lutego 2003 w porównaniu z majem 1998 r. zmniejszyła się o 2,4 raza, a procent uzwiązkowienia zmniejszył się 43,6 raza.

W przedsiębiorstwie Hetman Ltd. pracodawca zwolnił wszystkich członków tymczasowej komisji zakładowej natychmiast po zawiadomieniu go o założeniu

związku zawodowego w przedsiębiorstwie. Następnie zwolnił dalszych 25 członków związku zawodowego a 50 członków dostało karę nagany. Skarga została przyjęta do rozpatrzenia 15.04.2003 i 03.09.2004 (nr sprawy 2291).

- Postępowanie dotyczące skargi w sprawie braku zapewnienia przez rząd RP efektywnej implementacji Konwencji MOP 98 dotyczącej prawa organizowania się i rokowań zbiorowych Skarga dotyczy nieprzestrzegania przez rząd polski obowiązku promowania rokowań zbiorowych i dobrowolnych negocjacji w stosunkach z Sekretariatem Górnictwa i Energetyki NSZZ „Solidarność” w latach 2002-2003.

W 1992 roku rząd polski zawarł porozumienie z NSZZ „Solidarność” w sprawie reguł postępowania przy rozwiązywaniu sporów między administracją państwową i NSZZ „Solidarność”. Zgodnie z porozumieniem, w razie powstania sporu, strony przystąpią niezwłocznie do polubownego jego rozwiązania. Jednakże, mimo formalnego zgłoszenia sporu w dniu 19.11.2002, strona rządowa nie zajęła żadnego stanowiska ani nie podjęła jakiegokolwiek próby rozmów z NSZZ „Solidarność” w ramach zgłoszonego sporu. Skarga została przyjęta do rozpatrzenia 19.11.2003 (nr sprawy 2310).

Regulacja prawna praw związkowych w Polsce

W 2003 roku weszła w życie ustawa z dnia 26 lipca 2002 r.¹ która dokonała zasadniczej zmiany wielu przepisów kodeksu

pracy oraz nowelizacji przepisów ustawy o związkach zawodowych.² Konsekwencją tych nowelizacji jest istotna zmiana pozycji

prawnej związków zawodowych w Polsce. Główne kierunki zmian w tym zakresie dotyczą wprowadzenia bardziej restryktywnych wymogów co do tworzenia zakładowego związku zawodowego, zmiana przepisów o szczególnej ochronie trwałości stosunku pracy działaczy związkowych (w odniesieniu do zakresu podmiotowego

szczególnej ochrony trwałości stosunku pracy, liczby i wskazania pracowników podlegających szczególnej ochronie stosunku pracy, zmiany regulacji w odniesieniu do członków komisji rewizyjnych zakładowej organizacji związkowej) oraz zmiany dotyczące regulacji układów zbiorowych pracy.

1. Zmiana przepisów o związkach zawodowych

Ustawa o związkach zawodowych przewiduje rozróżnienie pomiędzy związkiem zawodowym działającym tylko na poziomie przedsiębiorstwa i takim, który posiada struktury ponadzakładowe lub ogólnokrajowe. Dotychczas wymóg zrzeszania

co najmniej 10 członków uprawnionych do tworzenia związków zawodowych miał zastosowanie wyłącznie do tych związków zawodowych, które działają tylko na poziomie zakładu i nie mają poza tym struktur ponadzakładowych czy ogólnokrajowych.

Zaostrzenie warunków uzyskania statusu zakładowej organizacji związkowej

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych, warunkiem powstania związku zawodowego jest podjęcie uchwały o jego utworzeniu przez co najmniej 10 osób uprawnionych do tworzenia związków zawodowych. Utrzymywanie się liczby członków związku poniżej 10 przez okres dłuższy niż 3 miesiące skutkuje zaś wykreśleniem związku zawodowego z rejestru (art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o związkach zawodowych). Wymogi zawarte w art. 12 ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o związkach zawodowych nie miały natomiast zastosowania do tych związków za-

wodowych, które należą do struktur ponadzakładowych czy ogólnokrajowych.

Artykuł 25¹ ustawy o związkach zawodowych, wprowadzony na mocy art. 3 pkt 1 ustawy nowelizacyjnej, rozszerza ten wymóg na związki zawodowe o charakterze ponadzakładowym lub ogólnokrajowym. Przyznaje on status zakładowej organizacji związkowej jedynie tym związkom zawodowym, działającym na poziomie zakładu pracy, które zrzeszają łącznie co najmniej 10 członków.

Zaostrzenie wymogów co do spełniania warunku przynależności do związku

Dotychczasowe warunki tworzenia i funkcjonowania zakładowego związku zawodowego były mniej restryktywne. Przy ocenie spełnienia warunku utworzenia związku zawodowego określonego w art. 12 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych byli brani pod uwagę nie tylko pracownicy oraz osoby wykonujące u pracodawcy umowę o pracę nakładczą, lecz także osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej oraz osoby odbywające u pracodawcy zastępczą służbę wojskową (art. 2 ust. 1 i 5 ustawy o związkach zawodowych). Przy ocenie spełniania warunku przynależności do związku zawodowego określonego w art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o związkach zawodowych należało uwzględ-

nić nie tylko osoby uprawnione do tworzenia związku zawodowego, lecz także członków tej organizacji będących chałupnikami, emerytami i rencistami oraz osobami bezrobotnymi (art. 2 ust. 2-4 ustawy o związkach zawodowych).

Według obecnej regulacji jako członkowie związku zawodowego liczą się tylko pracownicy, osoby wykonujące umowę o pracę nakładczą u pracodawcy objętego działaniem tej organizacji oraz funkcjonariusze pełniący służbę w jednostce objętej działaniem tej organizacji.

Objęciu zakładowych organizacji związkowych wymogiem zrzeszania co najmniej 10 członków towarzyszy nałożenie

na ten organizacje obowiązku informacyjnego. Zgodnie z art. 25¹ § 2 ustawy o związkach zawodowych zakładowa organizacja związkowa ma obowiązek przedstawić pracodawcy - według stanu na ostatni dzień kwartału - w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po tym kwartale informacje o łącznej liczbie członków tej organizacji, w tym o liczbie członków, będą-

cych pracownikami lub chałupnikami zatrudnionymi u tego pracodawcy.

Wprowadzenie nowego art. 25¹ ustawy o związkach zawodowych ogranicza dotychczasowe uprawnienia zarówno zakładowych związków zawodowych jak i zakładowych i międzyzakładowych organizacji związkowych będących jednostkami organizacyjnymi ponadzakładowych i ogólnokrajowych związków zawodowych.

2. Zmiana przepisów o szczególnej ochronie trwałości stosunku pracy działaczy związkowych

Według dotychczasowych zasad³ ochrona trwałości stosunku pracy działaczy związkowych polegała na zakazie dokonywania przez pracodawcę wypowiedzenia i rozwiązania stosunku pracy z członkiem zarządu zakładowej organizacji związkowej bez uprzedniego uzyskania zgody tego zarządu. Obejmowała ona również zakaz dokonywania przez pracodawcę jednostronnej zmiany warunków pracy lub płacy bez zgody zarządu zakładowej organizacji związkowej. Okres obowiązywania ochrony był powiązany z okresem trwania kadencji w organach organizacji związkowych i obejmował okres kadencji oraz okres jednego roku od jej ustania. O liczbie oraz osobach objętych szczególną ochroną trwałości stosunku pracy decydowali członkowie organizacji związkowych w akcie wyboru.

Taka ochrona przysługiwała również członkom komitetu założycielskiego związku zawodowego (w liczbie od 3 do 7 osób) przez okres 6 miesięcy od jego powołania oraz pracownikom pełniącym funkcje z wyboru w organach organizacji związkowych działających poza zakładem pracy. W tych przypadkach zgodę na wypowiedzenie lub rozwiązanie stosunku pracy wyrażał komitet założycielski lub właściwy organ ponadzakładowej organizacji związkowej, w której pracownik pełnił funkcję z wyboru.

Ustawa nowelizacyjna z 26 lipca 2003 r. nie zmienia przedmiotowego zakresu szczególnej ochrony trwałości stosunku pracy działaczy związkowych. Zmianie ulegają natomiast przepisy regulujące zakres podmiotowy oraz okres tej ochrony.

Zakres podmiotowy szczególnej ochrony trwałości stosunku pracy

Straciła moc zasada automatycznej ochrony stosunku pracy wszystkich członków zarządu oraz komitetu założycielskiego zakładowej organizacji związkowej. Najdalej idące zmiany wprowadza nowela lipcowa w sytuacji prawnej tych zakładowych organizacji związkowych, które nie posiadają statusu organizacji reprezentatywnych w rozumieniu art. 241^{25a} k.p.⁴ W przypadku niereprezentatywnych w rozumieniu kp zakładowych organizacji związkowych, szczególną ochroną trwałości stosunku pracy na nowych zasadach objęty będzie wyłącznie jeden pracownik (pod warunkiem, że organizacja ta zrzesza co najmniej 10 członków będących pracownikami lub chałupnikami, co zgodnie z art. 25¹ k.p. jest warunkiem korzystania przez

organizacje związkową ze statusu zakładowej organizacji związkowej). Organizacje związkowe liczące mniej niż 10 członków nie będą korzystać z ustawowych uprawnień zakładowych organizacji związkowych, w tym także ze szczególnej ochrony trwałości stosunku pracy działaczy tej organizacji.

W przypadku reprezentatywnych zakładowych organizacji związkowych ustalana jest maksymalna liczba działaczy związkowych podlegających szczególnej ochronie trwałości stosunku pracy. Ustawa o związkach zawodowych określa dwa sposoby ustalania maksymalnej liczby osób podlegających ochronie – przez odniesienie jej do liczby osób stanowiących

kadre kierowniczą w zakładzie pracy lub ustalenie jej w oparciu o liczbę członków zakładowej organizacji związkowej.⁵ W przypadku drugiego sposobu brana jest pod uwagę wyłącznie nominalna liczba

członków organizacji związkowej, zaś stopień uzwiązkowienia nie ma wpływu na maksymalną liczbę osób podlegających szczególnej ochronie trwałości stosunku pracy.

Określenie liczby i wskazanie pracowników podlegających szczególnej ochronie trwałości stosunku pracy

Liczbę oraz imiona i nazwiska pracowników podlegających szczególnej ochronie trwałości stosunku pracy określa uchwała zarządu zakładowej organizacji związkowej. Nowela lipcowa do ustawy o związkach zawodowych powoduje, że ciężar decyzji, którzy działacze zakładowej organizacji związkowej podlegają będą szczególnej ochronie trwałości stosunku pracy, przechodzi z wszystkich członków tej organizacji lub delegatów na walne zebranie - na jej zarząd. Jeżeli organizacja związkowa nie dokona wskazania – ochrona przysługiwać będzie wyłącznie prze-

wodniczącemu zakładowej organizacji związkowej.

Zarząd zakładowej organizacji związkowej może wskazać imiennie jako osoby podlegające szczególnej ochronie trwałości stosunku pracy wyłącznie członków zarządu tej organizacji lub innych pracowników, którzy są członkami danej zakładowej organizacji związkowej, upoważnionymi do reprezentowania tej organizacji wobec pracodawcy albo organu lub osoby dokonującej za pracodawcę czynności w sprawach z zakresu prawa pracy.

Czas trwania szczególnej ochrony stosunku pracy

Ustawodawca rezygnuje z powiązania okresu obowiązywania szczególnej ochrony trwałości stosunku pracy z okresem kadencji w organach zakładowej organizacji związkowej. Ochrona trwałości stosunku pracy przysługiwać będzie przez okres wskazany uchwałą zarządu oraz dodatkowo po jego upływie przez czas równy połowie okresu określonego uchwałą, nie dłużej jednak niż 1 rok. W związku z tym, zarządy zakładowych organizacji związkowych będą mogły objąć poszczególnych działaczy związkowych ochroną przez cały okres kadencji lub też przez jej część. Ustawa dopuszcza również możliwość stosowania mechanizmu rotacji pracowników podlegających szczególnej ochronie, czyli podzielenia całego okresu kadencji na części, w których z ochrony korzystać mogą tylko niektórzy działacze związkowi. W okresie, gdy z ochrony ko-

rzysta druga grupa działaczy, pierwsza może być objęta ochroną z tytułu okresu po utracie mocy obowiązującej wskazania przez okres maksymalny równy połowie okresu wskazania, nie dłuższy jednak niż okres 1 roku.

Zasady szczególnej ochrony trwałości stosunku pracy działaczy międzyzakładowej organizacji związkowej określa art. 34² ustawy o związkach zawodowych. Jeżeli międzyzakładowa organizacja związkowa w żadnym zakładzie pracy nie zrzesza liczby pracowników wymaganej do uzyskania statusu organizacji reprezentatywnej liczba pracowników podlegających ochronie nie może być większa od liczby zakładów pracy objętych działaniem tej organizacji, które zrzeszają co najmniej 10 pracowników.

Szczególna ochrona stosunku pracy członków komisji rewizyjnej zakładowej organizacji związkowej

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 kwietnia 2003 r. spowodował nieważność przepisów ustawy o związkach

zawodowych dotyczących szczególnej ochrony stosunku pracy członków komisji

rewizyjnej zakładowej organizacji związkowej.⁶

W wyroku z dnia 7 kwietnia 2003 r. Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych⁷ w zakresie, w jakim nakłada na pracodawcę obowiązek uzyskania zgody na rozwiązanie stosunku pracy z pracownikiem będącym członkiem komisji rewizyjnej zakładowej organizacji związkowej z zasadą równości wyrażoną w art. 32 Konstytucji R.P. Trybunał wskazał, iż kompetencje komisji rewizyjnej obejmują jedynie czyn-

ności kontrolne mające charakter działań wewnętrznych.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego oraz tezy jego uzasadnienia zasługują na krytyczną ocenę. Rozważenia wymaga zwłaszcza zgodność przepisów ustawy o związkach zawodowych (po uchyleniu przez Trybunał Konstytucyjny przepisów ustanawiających szczególną ochronę trwałości stosunku pracy członków komisji rewizyjnej) z ratyfikowanymi przez Polskę Konwencjami MOP Nr 87 i 98 oraz dyrektywami Unii Europejskiej.

3. Zmiany dotyczące regulacji układów zbiorowych pracy

W art. 241⁷ § 4 k.p. wprowadzono zasadę, że po upływie 6 miesięcy od dnia rozwiązania układu zbiorowego pracy, strony stosunku pracy nie są dłużej zobowiązane do stosowania postanowień układu.

Wprowadzenie tej zmiany umożliwi pracodawcy wypowiedzenie wynikających z układu warunków umowy o pracę po upływie okresu stosowania postanowień układu. W konsekwencji, pracodawca będzie miał możliwość uchylenia się od przyjętych zobowiązań układowych. Znacznemu ograniczeniu ulegnie rola układów zbiorowych pracy jako źródła prawa pracy, skoro jedna ze stron tego układu w drodze jednostronnej czynności prawnej (wypowiedzenia układu) będzie mogła doprowadzić do pozbawienia mocy norm układowych. Zapis ten budzi poważne zastrzeżenia wśród załóg pracowniczych.

Poza tym wprowadzono zasadę, według której zawarcie układu zbiorowego pracy dla pracowników zatrudnionych w jednostkach budżetowych, zakładach budżetowych oraz gospodarstwach pomocniczych jednostek budżetowych może nastąpić jedynie w ramach środków finansowych będących w ich dyspozycji, zaś wniosek o

zarejestrowanie takiego układu powinien zawierać oświadczenie odpowiedniego organu o spełnieniu tego wymogu. Uwzględnienie tej propozycji spowoduje, że zawieranie układów zbiorowych pracy dla pracowników sfery budżetowej utraci sens, skoro strony układu zostaną pozbawione autonomii w zakresie decydowania o przeznaczeniu środków finansowych na świadczenia ze stosunku pracy.

Przypisy:

1. Ustawa z dnia 26 lipca 2002 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw.
2. Ustawa z dnia 23 maja 1991 r.
3. Podstawowe założenia regulacji obowiązującej do dnia 30 czerwca 2003 r.
4. tzn. nie zrzeszają co najmniej: 1) 7 % pracowników zatrudnionych u danego pracodawcy, będąc jednostką organizacyjną ponadzakładowej organizacji związkowej zrzeszającej co najmniej 500 tys. pracowników (OPZZ, NSZZ „Solidarność”), 2) 10 % pracowników zatrudnionych u danego pracodawcy w przypadku pozostałych związków zawodowych albo nie są najliczniejszą organizacją zakładową w przypadku, gdy żadna z organizacji związkowych funkcjonujących u danego pracodawcy nie zrzesza 7 lub 10 % pracowników.
5. (art. 32 ust. 3 i 4 ustawy o związkach zawodowych w nowym brzmieniu)
6. z dniem 15 kwietnia 2003 r.
7. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2003 r.

Prawa związkowe w praktyce

Według Państwowej Inspekcji Pracy utrzymuje się wzrostowa tendencja popełniania wykroczeń dotyczących prawnej ochrony pracy w ogólnej liczbie ujawnio-

nych przez PIP wykroczeń. Analiza wyników działalności kontrolno-nadzorczej PIP wskazuje, że wykroczenia dotyczące prawnej ochrony pracy stanowiły w 1995 roku

17% ogółu stwierdzonych, a w 2002 roku już 41%.

W 2003 roku zachodziły dalsze, niekorzystne zjawiska w zakresie funkcjonowania rynku pracy. Upadały liczne zakłady, w tym duże jednostki zatrudniające niejednokrotnie po kilka tysięcy pracowników. Narastało zjawisko niewypłacania pracownikom wynagrodzeń, niejednokrotnie przez wiele miesięcy.

Sytuacja ta wpływała na wzrost przypadków łamania praw związkowych. Najczęstsze przypadki to:

8. Coraz częściej stosowaną przez pracodawców metodą zwalczania związku zawodowego jest rozwiązywanie stosunku pracy bez wypowiedzenia z działaczem związkowym lub członkiem związku z tytułu ciężkiego naruszenia obowiązków podstawowych pracowniczych. Najczęściej pracodawcy nie przestrzegają wymogu uzyskania zgody zakładowej organizacji związkowej na rozwiązanie umowy o pracę z działaczem związkowym objętym szczególną ochroną trwałości stosunku pracy;
9. Wypowiadaniu warunków pracy i płacy działaczom związkowym oraz członkom związku;

10. Przenoszeniu działaczy związkowych do pracy na innym stanowisku, na okres dłuższy niż dopuszczalny prawem;
11. Typowanie członków związku w pierwszej kolejności do zwolnień grupowych z przyczyn pracodawcy;
12. Nieprzystępowanie przez pracodawcę do rokowań pomimo wszczęcia sporu zbiorowego;
13. Nakłanianie członków związku do rezygnacji z przynależności do związku;
14. Zagarnianie przez pracodawców mienia związkowego, często w formie nieodprowadzania potrączanych składek na konto związkowe;

Poniżej wymienione są najczęściej powtarzające się przypadki łamania podstawowych praw związkowych. Zestawienie obejmuje przypadki zgłoszone przez koordynatorów regionalnych ds. łamania praw związkowych, powołanych w ramach projektu ICFTU. Realizacja projektu rozpoczęła się w październiku 2003. Stąd, zestawienie to ma charakter początkowy i na pewno nie wyczerpuje większości przypadków mających miejsce w rzeczywistości. Stanowi jednak bazę do scharakteryzowania najczęściej powtarzających się i najbardziej typowych przypadków.

Wydarzenia

W praktyce mamy do czynienia w Polsce z dyskryminacją pracowników chcących organizować związki zawodowe w sektorze prywatnym i prawo nie stwarza dostatecznych barier przeciwko szykanowaniu i zwalnianiu takich pracowników przez pracodawców. Bardzo liczne są przypadki zwalniania, często dyscyplinarnego, działaczy związkowych jak i członków zakładowych organizacji związkowych.

W 2003 roku zwolnienie dyscyplinarne działacza związkowego (często przewodniczącego zakładowej organizacji związkowej) miało miejsce m. in. w Hydrobudowie Warszawa (Region Mazowsze), PKS Końskie (Region Świętokrzyski), Kieleckich Kopalniach Surowców Mineralnych SA (Region Świętokrzyski), Markecie Kau-

fland Polska w Słupsku (Region Słupsk), ZUT Radpol w Człuchowie (Region Słupsk), Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Wałbrzychu (Region Dolny Śląski) oraz Teleprojekt Warszawa (Region Mazowsze).

Działacze związkowi byli również zwalniani w zwykłym trybie. Przypadki wypowiedzenia umów o pracę z działaczami związkowymi, z reguły bez zachowania wymogu konsultacji związkowej miały miejsce m. in. w PBK SA (Region Gdański), Spółdzielni Pracy „Techno-Mechanik” (Region Gdański), Kieleckich Kopalniach Surowców Mineralnych SA (Region Świętokrzyski), PKS Kielce SA (Region Świętokrzyski), Prospan SA Wieruszów (Seksja Krajowa Przemysłu Płyt Drewnopochod-

nych), Securitas Servieces (Region Lublin), Agram (Region Lublin), Masterfoods Polska Sp z o.o. w Sochaczewie (Sekcja Krajowa Przemysłu Cukierniczego), Domu Wczasów Dziecięcych w Dusznikach Zdrój (Region Dolny Śląsk), Szkole Podstawowej w Dusznikach Zdrój (Region Dolny Śląsk), Urzędzie Kombatantów i Osób Represjonowanych (Region Mazowsze), Societé d'Exploitation Hotek Polska sp z o.o. (Region Mazowsze), Wojewódzkim Inspektoracie Inspekcji Handlowej w Szczecinie (Region Pomorze Zachodnie), Mc Donald's w Świdnicy (Region Dolny Śląsk).

Przypadki dyscyplinarnego zwalniania członków zakładowych organizacji związkowych zanotowano m. in. w Securitas Services (Region Lublin), Młodzieżowym Ośrodku wychowawczym w Wałbrzychu (Region Dolny Śląsk), Teatrze Muzycznym Operetka Wrocławska (Region Dolny Śląsk), NPK Czarnowo (Region Pomorze Zachodnie).

Członkowie związku byli zwalniani w trybie zwykłym także w Securitas Servieces (Region Lublin), Prospanie SA Wieruszów (Region Dolny Śląsk), Góra SP ZOZ (Region Dolny Śląsk), Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Wałbrzychu (Region Dolny Śląsk), Garbarni SA w Brzegu (Region Dolny Śląsk).

Innym poważnym problemem jest ignorowanie przez pracodawców prawa do strajku. Prawo do strajków jest skomplikowane, zaś procedura przystępowania do akcji strajkowej długa. W konsekwencji te nieliczne strajki, do których dochodzi w sytuacji wysokiego bezrobocia są często nielegalne, co naraża pracowników na utratę wielu świadczeń zaś związki zawodowe na ryzyko zapłacenia kar pieniężnych. W PKP w Regionie Świętokrzyskim, przed planowanym strajkiem, pracownicy byli zmuszani do podpisywania „lojalek” czyli

zobowiązań dotyczących nie brania udziału w akcji strajkowej.

Często zdarzają się przypadki łamania przez pracodawców procedur prowadzenia sporu zbiorowego, np. poprzez odmowę podpisania protokołu rozbieżności, co uniemożliwia powołanie mediatora (tak w PKS Kielce SA, Region Świętokrzyski), bądź poprzez odmowę przystąpienia przez pracodawcę do sporu zbiorowego (tak w RESANUS Sp z o.o., Region Świętokrzyski oraz w PZ Cussons Polska SA, Region Dolny Śląsk).

Pracodawcy nie przestrzegają uprawnień z zakresu konsultacji pracowniczej. W Masterfoods Polska Sp z o.o. w Sochaczewie (Sekcja Krajowa Przemysłu Cukierniczego) pracodawca nie przystąpił do negocjacji średniego przyrostu zatrudnienia w 2003. W LO w Bielawie (Region Dolny Śląsk) pracodawca wprowadzał zmiany w Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych bez konsultacji z zakładową organizacją związkową. W Teleprojekt Warszawa (Region Mazowsze) zakładowa organizacja związkowa była notorycznie pomijana przy negocjowaniu układu zbiorowego pracy i zwolnień grupowych.

Liczne są również przypadki utrudniania działalności związkowej w inny sposób – nieprzydzielenie pomieszczenia i środków technicznych do prowadzenia działalności związkowej (Masterfoods Polska Sp z o.o w Sochaczewie, Sekcja Krajowa Przemysłu Cukierniczego), niszczenie lub otwieranie korespondencji związkowej (j.w.), brak odpowiedzi na pisma kierowane do pracodawcy (Dom Pracy Społecznej w Łągiwnikach, Region Świętokrzyski), sugerowanie przez pracodawcę wypisywania się ze związku pod groźbą utraty pracy (Huta Oława, Region Dolny Śląsk) czy nieodprowadzanie składek (Hydrobudowa Warszawa, Region Mazowsze, Szpital Kolejowy we Wrocławiu, Region Dolny Śląsk).

Podsumowanie

Łamanie praw związkowych pozostaje w Polsce zjawiskiem powszechnym. W praktyce mamy do czynienia z dyskryminacją pracowników chcących organizować związki zawodowe i prawo nie stwarza

dostatecznych barier zapobiegających takiej dyskryminacji.

Trudna sytuacja społeczno-gospodarcza traktowana jest jako uspra-

wiedliwienie liberalizacji przepisów prawa pracy oraz nieprzestrzegania jego wymogów.

Skutkiem wejścia w życie art. 25¹ ustawy o związkach zawodowych¹ jest pozbawienie zakładowych związków zawodowych zrzeszających nie mniej niż 10 członków ogółem, w których skład wchodzi jednak mniej niż 10 członków będących pracownikami lub osobami wykonującymi umowę o pracę nakładczą, uprawnień zakładowej organizacji związkowej.

Skutkiem wejścia w życie tego przepisu jest także automatyczna utrata statusu zakładowej organizacji związkowej przez te organizacje związkowe, które nie spełniają określonego w nim warunku liczebności. Mimo możliwości zachowania przez te organizacje zarówno osobowości prawnej jak i charakteru zakładowego związku zawodowego lub zakładowej organizacji związkowej w rozumieniu statutu, pracodawca jest zwolniony z obowiązku współdziałania z tymi jednostkami zarówno w indywidualnych jak i zbiorowych sprawach pracowniczych.

Krytycznie ocenić należy ograniczenie liczby członków komitetu założycielskiego związku zawodowego podlegających szczególnej ochronie do maksymalnie 3 osób. Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy o związkach zawodowych komitet założycielski związku zawodowego liczy od 3 do 7 osób, a celem jego powołania jest doprowadzenie do zarejestrowania związku oraz wyboru jego statutowych organów. Art. 32 ust. 7 ustawy o związkach zawodowych w nowym brzmieniu różnicuje sytuację prawną członków komitetu założycielskiego na takich, którzy na ochronę zasługują oraz takich, którzy z ochrony nie korzystają. Tymczasem sytuacja wszystkich członków komitetu założycielskiego jest jednakowa. W równym stopniu narażają się oni na akty szykany ze strony pracodawcy inicjując powstanie u niego organizacji związkowej. Konsekwencją wprowadzenia nowych zasad szczególnej ochrony trwałości stosunku pracy członków komitetu założycielskiego związku zawodowego będzie praktyka powoływania wyłącznie trzyosobowych składów komitetów założycielskich.

Wątpliwości budzi zarzut, że szczególna ochrona członków komisji rewizyjnej zakładowej organizacji związkowej narusza zasadę równości wobec prawa, ponieważ wprowadza rażące różnice w statusie pracowników będących działaczami związkowymi i tych, którzy nie są członkami organów związku zawodowego. Zakładowa organizacja związkowa jako całość jest reprezentantem załogi wobec pracodawcy, zaś zarząd tej organizacji oraz jej komisja rewizyjna stanowią jedynie jej organy. Członkowie tych organów pełnią funkcje w interesie całej załogi, narażając się na represje ze strony pracodawcy, w szczególności w sytuacji konfliktu pomiędzy pracodawcą a zakładową organizacją związkową. Przyznanie członkom zarządu i komisji rewizyjnej szczególnej ochrony trwałości stosunku pracy ma uchronić jej członków przed szykanami ze strony pracodawcy. Trudno zatem traktować tę ochronę jako przywilej będący przejawem nierówności wobec prawa.

Komisja rewizyjna zakładowej organizacji związkowej stanowi organ kontrolno-nadzorczy tej organizacji. W przypadku, gdy pracodawca w sposób nieuczciwy przekonuje zarząd tej organizacji do współpracy z naruszeniem interesów pracowników, komisja rewizyjna oceniając krytycznie postępowanie zarządu naraża się na konflikt z pracodawcą. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 7.04.2003 r. umożliwi pracodawcy w tej sytuacji pozbycie się niewygodnych pracowników.

Praktyka wskazuje, że stopień przestrzegania praw związkowych w Polsce pozostawia wiele do życzenia. Tendencja popełniania wykroczeń przeciwko prawnej ochronie pracy i praw związkowych ma charakter wzrostowy. Niezbędne jest podjęcie działań zmierzające do zahamowania tego procesu. Widoczna jest również pilna potrzeba dalszego monitoringu przestrzegania praw związkowych.

- *Raport przygotowały: Anna Galus-Czerwonka z Biura Eksperckiego KK i Zuzanna Górka z Działu Zagranicznego KK NSZZ „Solidarność”*

Przypisy

1) Zgodnie z art. 14 pkt 1 ustawy nowelizacyjnej z 26 lipca 2002 r. art. 25¹ ustawy o związkach zawodowych weszło w życie w dniu 1 stycznia 2003 r.

DIALOG SPOŁECZNY

Podczas posiedzenia Komisji Krajowej Józef Niemiec (Sekretarz EKZZ) omówił zagadnienie dialogu społecznego. Poniżej zamieszczamy stenogram jego wypowiedzi.

Poproszono mnie, żeby powiedzieć, jak NSZZ „Solidarność” może wpływać na decyzje, które będą dotyczyć również polskich pracowników. Chciałbym skupić się przede wszystkim na tym, co dotyczy poziomu europejskiego i tylko zasygnalizuję to, co jest istotne na poziomie krajowym (ponieważ nie można oddzielać tych dwóch poziomów).

Na początek kilka słów o tym, w jakich warunkach działamy obecnie w Europie oraz w jakich będziemy działać w przyszłym roku. Najważniejszymi dla nas partnerami (na poziomie europejskim) są pracodawcy i instytucje unijne, które podejmują decyzje o ramach prawnych, w których przebiegają procesy w Unii Europejskiej, przede wszystkim Rada UE (reprezentanci rządów podejmujący zasadnicze decyzje), Komisja Europejska i Parlament Europejski.

Obecnie rządy większości krajów członkowskich, niezależnie od opcji politycznej, prowadzą bardzo podobną politykę. Politykę, która się sprowadza do „fleksybilizacji” czyli uelastycznienia reguł działania, prywatyzacji i zwiększania konkurencji, uważanych za jedyne narzędzia spróśtania konkurencji na rynku globalnym i dorównania Stanom Zjednoczonym. Coraz mniej wyborców (także związkowców) uważa, że zmiana rządu spowoduje zmianę polityki.

Jeżeli chodzi o Komisję Europejską, coraz mniej jest urzędników, którzy rozumieją, co to jest dialog społeczny. Działają w sposób coraz bardziej technokratyczny i rzadziej uważają, że w procesy przebiegające teraz w Europie należy włączać partnerów społecznych. Dotyczy to nawet Dyrekcji ds. Zatrudnienia, która z powodu swoich zadań tradycyjnie była bardziej otwarta na współpracę ze związkami i ich postulaty (Europy bardziej społecznej, sku-

piającej się również na biednych, wyrównującej szanse).

Parlament Europejski tradycyjnie już był uważany za miejsce, gdzie więcej jest życzliwości wobec oczekiwani obywateli, partnerów społecznych (co zresztą jest dość naturalne, bo parlamentarzyści europejscy są wybierani). Natomiast w ostatnich miesiącach wiele jego decyzji okazało się niekorzystnych dla pracowników. Dwa przykłady. Pierwszy dotyczy fuzji, przejęć przedsiębiorstw. Zabiegaliśmy o to, żeby w regulacjach europejskich zasada konsultacji, uwzględniania opinii lokalnych społeczności i pracowników była brana pod uwagę (ze względu na to, że doświadczenia wielu lat pokazały, że wiele przekształceń gospodarczych sprowadza się do tego, że likwiduje się konkurencję i miejsca pracy po to, żeby osiągnąć krótkoterminowy zysk). Parlamentarne komisje odrzuciły ten pomysł. W innej dziedzinie, istotnej dla społecznego modelu, jakości świadczeń usług publicznych (od komunalnych, poprzez dostawy energii do edukacji i ochrony zdrowia) zabiegaliśmy o to, aby na poziomie europejskim istniały wspólne zasady określające ich jakość, które nazywaliśmy dyrektywą ramową. Uważamy, że jeżeli tworzy się wspólny rynek, to również wspólne warunki społeczne, w jakich społeczeństwa się znajdują. Ze względu na obywateli, którzy oczekują coraz lepszych i pewniejszych świadczeń. Parlament Europejski odrzucił większość tych żądań, co stanowi krok w tył w stosunku do wcześniejszego stanowiska.

Podsumowując, można stwierdzić, że w Europie, podobnie jak w Polsce coraz mniej odwoływania się do wspólnych wartości społecznych, na co związkowcy nie mogą się zgodzić.

Podstawowym narzędziem naszego (Solidarności) oddziaływania na instytucje europejskie jest EKZZ. Jeżeli chcemy wpływać tak duży organizm jakim jest Europa, z kilkuset milionami mieszkańców, z mnóstwem instytucji, z (wkrótce) 25 rządami, musimy uzyskiwać w miarę jednolite

stanowisko wspólnie z innymi związkami. Z tego względu, przede wszystkim jest istotne uczestnictwo w pracach EKZZ, w Komitecie Wykonawczym gdzie się podejmuje decyzje, jak również w zespołach, które je przygotowują. Jeżeli chodzi o zespoły, jest oczywiste, że najważniejsze są te zajmujące się sprawami zatrudnienia. EKZZ uznała, że ze względu na powiązania pracy i ekonomii jeden zespół będzie zajmował się obydwoma tymi kwestiami. Ze względu na aktualne plany zmiany zasad finansowania UE, w tym funduszy strukturalnych, został wydzielony zespół ds. spójności społeczno-ekonomicznej, który będzie je analizował i spróbuje wypracować wspólne stanowisko.

Tych zespołów jest znacznie więcej, a jest ważne, aby „Solidarność” w tych kluczowych zawsze aktywnie uczestniczyła. Komisja Krajowa powinna wydelegować tam osoby kompetentne, które zapewnią dobre reprezentowanie naszych interesów, będą miały doświadczenie i umiejętności w tej dziedzinie, wyniesione z poziomu krajowego. I do tego takie, które dzięki swym umiejętnościom językowym mają możliwość lobbować nasze interesy poprzez bezpośrednie kontakty.

EKZZ (jeżeli osiągniemy już wspólne stanowisko związkowe), próbuje je realizować, wpływając na to, co robią władze unijne (Rada, Komisja czy Parlament Europejski), ale także w wielu dziedzinach poprzez bezpośredni dialog z partnerami, czyli z organizacjami pracodawców – zrzeszenia przedsiębiorców prywatnych (UNICE), publicznych (CEEP) i małych (UAPME). Widząc, jak trudno jest zrealizować nasze postulaty poprzez instytucje unijne, coraz częściej próbujemy osiągnąć porozumienia bezpośrednio z pracodawcami. Robimy to dlatego, że w wielu krajach takie działania przynoszą dobre rezultaty – dzieje się tak np. w krajach skandynawskich, gdzie przez umowy z pracodawcami, porozumienia (które nie mają formy aktów prawnych), udaje się osiągnąć rozwiązania korzystne dla pracowników, które poprawiają warunki ich pracy i życia. Nasi koledzy z tych krajów (dobrze zorganizowani) zabiegają o to, abyśmy skorzystali z ich pozytywnych doświadczeń.

Niedawno osiągnęliśmy dobre porozumienie (na poziomie europejskim) dotyczące warunków pracy pracowników pracujących poza miejscem pracy (tzw. telepracowników). Ale zasadą jest, że ma być ono wdrażane na poziomie krajowym przez organizacje pracodawców i związkowców. W praktyce, w części krajów członkowskich nie bardzo udaje się je zrealizować. Ostatnio były prowadzone rozmowy na temat problemów restrukturyzacji. Jest to temat bardzo palący nie tylko u nas i w innych krajach kandydujących, gdzie procesy te jeszcze (może poza Węgrami) mają duży wymiar i skutki gospodarcze i społeczne, ale również w takich krajach jak Niemcy czy Belgia. Niestety, doświadczenia z tego bezpośredniego dialogu z pracodawcami nie są dobre. Bo pracodawcy nie chcą uczynić kroku dalej, wziąć na siebie odpowiedzialności, że razem ustalimy pewne zasady, które pozwolą uczynić ten proces bardziej znośnym dla pracowników. Mimo, że uznają, że tam, gdzie istniała współpraca z pracownikami, z organizacjami związkowymi, które ich reprezentują, te procesy przebiegały w warunkach społecznego spokoju, udawało się złagodzić negatywne skutki. Po prostu są nastawieni na własny, szybki zysk, nie patrzą w szerszym kontekście. I unikają rozwiązań takich, które mogłyby naruszyć ich autonomię we własnym przedsiębiorstwie.

Próbujemy więc szukać innych obszarów dialogu. I okazuje się, że w pewnych obszarach to zbliżenie stanowisk jest możliwe. Komisja Europejska przygotowała niedawno dokument pt. „Making Work Pay” („Jak sprawić, żeby praca się opłacała”). Okazało się, że zarówno pracodawcy jak i związkowcy ocenili, że tak naprawdę ten dokument powinien się nazywać „Jak sprawić, żeby bezrobocie było jeszcze bardziej dotkliwe niż obecnie”, czyli: jak ograniczać wydatki socjalne, świadczenia dla bezrobotnych, pomoc społeczną, żeby pracownicy znaleźli się w tak trudnej sytuacji, żeby akceptowali obojętnie jaką pracę na obojętnie jakich warunkach, byle tylko mieć źródło utrzymania. I okazuje się, że pracodawcy podobnie jak my, skrytykowali ten dokument. Oczywiście, z ich strony jest trochę inne uzasadnienie, ale w efekcie może uda się doprowadzić do zmiany poli-

tyki Komisji w tej sprawie. Warto więc zabiegać o współpracę z pracodawcami.

Oddziaływać możemy także, opiniując różne dokumenty, uczestnicząc w spotkaniach zespołów roboczych – np. komitetu dialogu społecznego, ds. zatrudnienia lub Europejskiego Funduszu Społecznego. Akceptację prawa partnerów społecznych do konsultacji na poziomie europejskim można ocenić dosyć pozytywnie, w przeciwieństwie do współpracy na poziomie krajowym, która w wielu krajach jest niezadowolająca.

Mocnym argumentem są jeszcze, oczywiście, akcje typowo związkowe, jak demonstracje europejskie (w których "Solidarność" brała udział); ale też innego typu działania umożliwiające wpływ na instytucje unijne i europejskich parlamentarzystów. O jednej z takich akcji będziemy dziś mówić.

Za chwilę w Europie dojdzie do dużych zmian – Unia Europejska będzie większa o 10 krajów, w tym o Polskę (i jej przedstawicieli w różnych instytucjach), zmianie ulegną władze unijne: Parlament w czerwcu, Komisja w listopadzie. EKZZ przyjęła program działań, które mogłyby sprawić, że w tych instytucjach będzie trochę więcej przedstawicieli, którzy troszczą się o problemy ważne dla obywateli krajów członkowskich. W tych działaniach aktywna jest nie tylko EKZZ, ale i europejskie federacje branżowe. Związkowcy, którzy są tam obecni niekiedy wyrażają opinie, niekiedy niekorzystniejsze z punktu widzenia naszych interesów. Dlatego ważne jest, aby mieć swoich reprezentantów także w tych federacjach. Biorąc pod uwagę szczupłe środki, jakimi dysponujemy i małą ilość osób, bardzo często nie jesteśmy w stanie się z tego wywiązać. Mamy jednak przykłady, że nawet, jak nie jesteśmy w stanie spełnić wszystkich wymogów (np. pod względem płacenia składek), to możemy brać udział w pracach. Bo nasi koledzy związkowi z zachodniej części Europy mają świadomość, że skutki tego, co dzieje się u nas, będzie ich dotyczyć w równym stopniu

Podsumowując, chciałbym zwrócić uwagę na dwie sprawy.

Pierwsze, co dla nas jest istotne, to potrzeba głębszego przeanalizowania warunków, w jakich działamy. Na takim ogólnym spotkaniu nie jest to możliwe, więc potrzebna jest debata zarówno w strukturach branżowych, jak i w Komisji Krajowej – z uwzględnieniem warunków, środków, aby zdecydować, gdzie i dlaczego powinniśmy być, aby nie dublować niektórych działań i usprawnić współpracę na poziomie krajowym i wspieranie się na poziomie europejskim. Ci uzyskują najwięcej, którzy potrafią współpracować. Proces, w którym uczestniczymy, jest zbyt złożony, żeby marnować ten kapitał, który posiadamy. A mamy sygnały, że Polacy w Brukseli czasem samolubnie nie dzielą się informacjami, żeby broń Boże, sąsiad nie wykorzystał ich kontaktów i wiedzy. Z naszych związkowych doświadczeń wiemy, że to jest najgorsze podejście, że nie rywalizacja, a współpraca służy wszystkim.

Drugi problem, to spadek uzwiązkowienia, nawet w tych krajach, gdzie jest ono duże. Nawet najmocniejsza niemiecka organizacja branżowa IG Metal poniosła porażkę w negocjacjach. Biorąc pod uwagę mniejsze uzwiązkowienie i wpływy ZZ, jaką strategię działania przyjąć, aby była jak najbardziej skuteczna? Bo jeśli będziemy tracić na poziomie krajowym, to nie uzyskamy wiele na poziomie europejskim. Już widać, jakie to ma skutki dla samego EKZZ. Jest mniej działaczy, mniej ekspertów, bo nie mamy środków, a utrzymujemy te etaty głównie ze składek. Jestem przekonany, że EKZZ nie może się skupiać tylko na tym, jak jeszcze lepiej lobbować parlamentarzystów, jak lepiej poznawać kuluary Komisji Europejskiej. Na poziomie krajowym nie możemy się tylko skupiać na tym, jak lepiej wpływać na rządy krajowe, ale musimy wspólnie zadbać o to, aby nasza polityka prowadziła do tego, żeby ruch związkowy czyli zorganizowanie pracowników było większe. W ich interesie i w interesie społeczeństw wszystkich krajów członkowskich Unii Europejskiej.

Dziękuję Wam za uwagę.

KOMUNIKAT NT. REMONTU BUDYNKU UL. JASNA 7 W WARSZAWIE

W związku z prowadzonym od dnia 18 lutego 2004 r. przez Administrację Domów Komunalnych remontem w budynku przy ul. Jasnej 7 w Warszawie – wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej mogą wystąpić niedogodności dla osób korzystających z sal konferencyjnych biura Komisji Krajowej.

Termin zakończenia remontu ze względu na szeroki zakres robót jest na dzień dzisiejszy trudny do określenia.

- Katarzyna Traczuk - Dyrektor Administracyjny KK

Z PRAC KRAJOWEJ KOMISJI REWIZYJNEJ

Kolejne posiedzenie Krajowej Komisji Rewizyjnej odbyło się 22 stycznia br. w siedzibie Oddziału Komisji Krajowej w Warszawie.

Podczas posiedzenia KKR podjęła decyzje w sprawie kontroli wykorzystania środków transportu będących własnością KK i wykorzystania samochodów prywatnych do celów służbowych, a także kontroli kosztów XVI Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność”.

Omówiono harmonogram przygotowań do XVII Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” i obowiązki KKR z tym związane.

Przewodniczący KKR zapoznał zebranych z korespondencją, która wpłynęła do Krajowej Komisji Rewizyjnej od czasu poprzedniego posiedzenia KKR.

Jednym z punktów programu było spotkanie z Zastępcą Przewodniczącego KK Kol. Maciejem Jankowskim, który poinformował o aktualnych pracach Komisji Krajowej i Prezydium KK dot. m.in. funkcjonowania biur KK po zmianach schematu organizacyjnego Komisji Krajowej, programie oszczędnościowym oraz zamierzeniach inwestycyjnych. Odpowiadał również na liczne pytania członków KKR dot. aktualnych problemów Związku na poziomie krajowym.

Przewodniczący KKR poinformował – jak zwykle podczas posiedzeń Krajowej Komisji Rewizyjnej - o pracach Komisji Krajowej i Prezydium KK.

Poniżej zamieszczamy uchwały przyjęte przez Krajową Komisję Rewizyjną w trakcie w/w posiedzenia.

Uchwała nr 29/VI/2004 Krajowej Komisji Rewizyjnej ws. kontroli kosztów XVI Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność”

Krajowa Komisja Rewizyjna powołała zespół w składzie: Bogdan Biś, Janusz Bober, Przemysław Bogusławski, Zdzisław

Rygiel do kontroli kosztów XVI Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność”.

Uchwała nr 30/VI/2004 Krajowej Komisji Rewizyjnej ws. kontroli wykorzystania środków transportu będących własnością Komisji Krajowej i wykorzystania samochodów prywatnych do celów służbowych

Krajowa Komisja Rewizyjna powołała zespół w składzie: Adam Binduga, Przemysław Bogusławski, Henryk Formicki, Ryszard Górny do kontroli wykorzystania środków transportu będących własnością

Komisji Krajowej i wykorzystania samochodów prywatnych do celów służbowych.

- *Informacja przygotowana przez Adama Bindugę – przewodniczącego KKR*

